

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Trvale udržitelný rozvoj

Sustainable development

Markéta Šilhánková

PLZEŇ 2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Trvale udržitelný rozvoj“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne 3. 5. 2013

.....
Markéta Šilhánková

Obsah

ÚVOD.....	7
1 DŮLEŽITÉ HISTORICKÉ MEZNÍKY V OBLASTI TRVALE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	9
1.1 STOCKHOLMSKÁ KONFERENCE	9
1.2 ŘÍMSKÝ KLUB	9
1.3 NAŠE SPOLEČNÁ BUDOUCNOST	10
1.4 SUMMIT ZEMĚ	10
1.5 PŘEKROČENÍ MEZÍ.....	11
1.6 SUMMIT ZEMĚ II.....	11
2 POJEM TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	12
3 GLOBÁLNÍ NEROVNOVÁHA.....	13
3.1 GLOBÁLNÍ KATASTROFY	13
3.2 ROPNÝ PROBLÉM	14
3.3 POTRAVINY A VODA.....	14
3.4 PROBLÉM NADPRODUKCE	15
3.5 ŘEŠENÍ?	15
4 PRINCIPY A PILÍŘE TRVALE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	16
4.1 PILÍŘE TRVALE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	16
4.1.1 <i>Sociální pilíř</i>	17
4.1.2 <i>Ekologický pilíř</i>	17
4.1.3 <i>Ekonomický pilíř</i>	17
4.2 PRINCIPY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	18
5 UDRŽITELNÝ ROZVOJ V RŮZNÝCH SEKTORECH.....	19
5.1 UDRŽITELNÝ PRŮMYSL	19
5.2 UDRŽITELNÁ ENERGETIKA	19
5.3 UDRŽITELNÁ DOPRAVA.....	20
5.4 UDRŽITELNÁ TURISTIKA A CESTOVNÍ RUCH	20

5.5	UDRŽITELNÉ ZEMĚDĚLSTVÍ.....	20
6	SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST FIREM	22
6.1	ZAVÁDĚNÍ CSR DO FIRMY	25
6.1.1	<i>Informovanost o CSR.....</i>	26
6.1.2	<i>Přínosy zavedení CSR do podniku.....</i>	26
6.1.3	<i>Zpráva o společenské odpovědnosti</i>	27
6.1.4	<i>Normy.....</i>	28
6.2	OCENĚNÍ V OBLASTI CSR	29
6.3	ASOCIACE SPOLEČENSKY ODPOVĚDNÝCH FIREM.....	32
7	SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST FIREM V PLZEŇSKÉM KRAJI.....	33
7.1	CÍL DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	33
7.2	CÍLOVÁ SKUPINA	33
7.3	METODA VÝZKUMU	34
7.4	VYHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK	34
7.4.1	<i>Firemní hodnoty (Ekonomická oblast CSR)</i>	34
7.4.2	<i>Jednání se zaměstnanci (Sociální oblast).....</i>	37
7.4.3	<i>Vztah k životnímu prostředí (Environmentální oblast).....</i>	40
7.5	SHRNUTÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	43
8	TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ SPOLEČNOSTI PLZEŇSKÝ PRAZDROJ, A. S.....	46
8.1	PŘEDSTAVENÍ PODNIKU	46
8.2	OCENĚNÍ PODNIKU	47
8.3	10 PRIORIT TRVALE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE	47
8.3.1	<i>Priorita 1: Odpovědná konzumace alkoholu.....</i>	47
8.3.2	<i>Priorita 2: Snižování spotřeby vody</i>	49
8.3.3	<i>Priorita 3: Snižování spotřeby energie a úrovně emisí</i>	50
8.3.4	<i>Priorita 4: Používání vratného a recyklovatelného materiálu</i>	52
8.3.5	<i>Priorita 6: Spolupráce s dodavateli, kteří sdílejí stejné hodnoty</i>	54
8.3.6	<i>Priorita 7: Podpora rozvoje regionů.....</i>	55
8.3.7	<i>Priorita 8: Přispívání ke snižování HIV/AIDS</i>	55
8.3.8	<i>Priorita 9: Respektování lidských práv</i>	56

8.3.9	<i>Priorita 10: Transparentní komunikace a vykazování výsledků</i>	56
8.4	VÝDAJE NA TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	57
ZÁVĚR		58
SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ		60
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK		62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....		63
	ODBORNÁ LITERATURA.....	63
	ELEKTRONICKÉ ZDROJE	63
SEZNAM PŘÍLOH.....		67

Úvod

V dnešní době se věnuje velká pozornost trvale udržitelnému rozvoji (TUR). Pro hospodářský růst jsou neustále vyžadovány určité vstupy v podobě tzv. přírodního kapitálu. Rozvoj tedy nese hlavní vinu na devastaci životního prostředí (ŽP) a vyčerpávání přírodních zdrojů. Úkolem TUR je hledání kompromisů mezi hospodářským pokrokem a ochranou životního prostředí.

Světové organizace zavádí do politik svých členských států strategie pro trvale udržitelný rozvoj. Stát má pak definované cíle, kterých by měl dlouhodobě dosahovat. Plnění těchto cílů se monitoruje prostřednictvím indikátorů TUR.

Existují různé nástroje, kterými se dosahuje určitého zlepšení vývoje indikátorů. Jedním z nich je zavádění konceptu společenské odpovědnosti firem (CSR) do podniků. Implementaci CSR podnik přijme a naplňuje jí některé principy trvale udržitelného rozvoje. Zavedení principů TUR do podniků je podle mého názoru velmi důležité pro dosahování trvalé udržitelnosti. Na ekonomickém růstu má významný podíl činnost podniků, které zároveň představují velkou zátěž pro ŽP.

Cílem práce je zhodnotit opatření podniků pro trvale udržitelný rozvoj a ukázat na konkrétním podniku, jak zahrnutím konceptu CSR do své strategie pomáhá naplňování cílů strategie TUR celého státu.

V první části bakalářská práce vymezuje pojem trvale udržitelný rozvoj. Jsou zde nastíněny důležité historické momenty této problematiky. Dále jsou v teoretické části uvedeny hlavní problémy z oblasti TUR, se kterými musí bojovat dnešní generace a problémové sektory, ve kterých dochází k potížím. Největší důraz je kladen na podnikatelský sektor. Trvale udržitelným rozvojem podniků se zabývá koncept CSR.

Druhá část práce se věnuje konkrétním činnostem podniků v oblasti TUR a CSR. Je zde vyhodnocen výzkum, který proběhl v Plzeňském kraji. Zkoumá, které činnosti z oblasti CSR podniky vykonávají, a které naopak ne. Za nejlepší společensky odpovědnou firmu v Plzeňském kraji se považuje společnost Plzeňský Prazdroj, a. s. Poslední kapitola je proto věnována tomuto podniku. Jsou zde představeny jednotlivé konkrétní činnosti a

projekty, které firma vykonává pro trvale udržitelný rozvoj. Dále je zde ukázáno, jak prostřednictvím těchto jednotlivých dílčích podnikových cílů Plzeňský Prazdroj, a. s. naplňuje cíle České republiky v oblasti TUR.

1 Důležité historické mezníky v oblasti trvale udržitelného rozvoje

V šedesátých letech 20. století se poprvé setkáváme s pojmem „ochrana životního prostředí“. Toto nové hnutí vyvolala kniha od biologky Rachel Carsonové s názvem *Mlčící jaro*, která upozorňuje na možnou katastrofu způsobenou masovým užíváním insekticidu DDT. V té době se projevovalo mnoho dalších potíží, které hrozily životnímu prostředí. V dlouhodobém horizontu se jednalo o narušení hydrologického cyklu, stratosférické ozonové vrstvy a klimatického systému oceánu a atmosféry. Lidstvo dále ohrožovalo nadměrné používání obnovitelných a neobnovitelných zdrojů a snižování počtu druhů rostlin a živočichů. Akutnější hrozbu představovala nadměrná produkce nebezpečných plyných odpadů (emise), tekutých odpadů a odpadů tuhých (toxických nebo radioaktivních). (Moldan, 2003)

1.1 Stockholmská konference

Z důvodu odvrácení ekologické krize, která hrozila celému světu, svolala Organizace spojených národů (OSN) v roce 1972 Stockholmskou konferenci. Ve většině států byly zavedeny ministerstva životního prostředí a zákony na ochranu životního prostředí. Po konferenci vznikaly různé instituce zabývající se touto problematikou. Mezinárodně byl založen Program OSN pro životní prostředí (UNEP). Nápravná opatření se zaměřovala na budování čistíren, filtračních zařízení a podobného vybavení. Jelikož se počátkem 80. let situace životního prostředí stále zhoršovala, bylo zřejmé, že tato opatření nestačí. (Moldan, 2003)

1.2 Římský klub

Římský klub byl založen v roce 1968. Sdružuje vědce, kteří se zabývají problémem vývoje světa. V roce 1972 Římský klub zveřejnil zprávu vytvořenou týmem vědců známou pod názvem *Meze růstu*. V této zprávě je ukázán vývoj populace v počítačové simulaci a využívání zdrojů do roku 2100. Autoři zjistili, že hlavní vinu na devastaci životního prostředí nese hospodářský růst. Ukázali, že žádné z dosavadních opatření hrozící ekologickou krizi neodvrátí, navrhli proto hospodářský růst zastavit. Teorie nulového růstu byla ovšem pro svět nerealistická, a proto byla zamítnuta. Musely se

najít jiné způsoby řešení, přezkoumat vztah mezi hospodářským rozvojem a ochranou životního prostředí. V roce 1983 byla ustanovena Světová komise pro životní prostředí a rozvoj, která měla situaci prozkoumat. (Moldan, 2003)

1.3 Naše společná budoucnost

V roce 1987 byla stanovena definice trvale udržitelného rozvoje (TUR) ve zprávě knižně známé jako *Naše společná budoucnost*. Tuto závěrečnou zprávu vydala předsedkyně Světové komise pro životní prostředí a rozvoj. Výsledek je takový, že ekonomický růst se nesmí zastavit, naopak by se měl urychlit. Rozvoj musí změnit svoji podobu a stát se trvale udržitelným. *Meze růstu* říkají, že ukazatele čerpání zdrojů a znečištění rostou paralelně s ukazateli produkce, spotřeby a HDP po celou sledovanou dobu. Koncepce trvale udržitelného rozvoje ukazuje, že se této rovnoběžnosti lze vyhnout. Do hry vstupuje třetí faktor, který má dopad na životní prostředí, a tím je ekologická náročnost technologických postupů. Hospodářský růst tedy může pokračovat, zatímco spotřeba energie, materiálů, produkce odpadů se může dokonce snižovat. Zpráva Světové komise byla schválena, ale OSN mělo připomínku, že ve zprávě není jasné, jak by měl trvale udržitelný rozvoj vypadat v jednotlivých zemích a zda bude možné proměnit teorii v praktická opatření. Proto byla v roce 1992 svolána Konference OSN o životním prostředí a rozvoji v Rio de Janeiro, která měla tyto otázky vyřešit. (Moldan, 2003)

1.4 Summit Země

Konference v Riu ideově navazovala na Stockholmskou konferenci. Za cíl se považovalo vytvořit dohodu, jak bude trvale udržitelný rozvoj vypadat a jakým způsobem ho lze dosáhnout. Na konferenci byly podepsány dvě hlavní úmluvy: o změně klimatu a o ochraně biodiverzity. Dále se zde schválily tři dokumenty: *Deklarace z Ria de Janeiro o životním prostředí a rozvoji*, *Agenda 21* a *Zásady obhospodařování lesů*. Za nejdůležitější dokument se považuje *Agenda 21*, která představuje globální strategický plán pro trvale udržitelný rozvoj. V první části jsou uvedeny cíle. Jednotlivé kapitoly se pak věnují hlavně změnám spotřeby a životního stylu, lidskému zdraví, mezinárodní spolupráci, boji s chudobou a otázkám populace. Druhá část se zabývá globálními problémy. Píše se zde o ochraně atmosféry a biodiverzity, o zdrojích vod a boji se suchem. V třetí části najdeme skupiny lidí, které chce agenda oslovit. Jedná se

jak o vlády a parlamenty, tak i o nevládní organizace. Čtvrtá část pojednává o finančních zdrojích, převodu technologií, vědeckém výzkumu, vzdělání veřejnosti, budování institucí, apod. Výsledek konference byl takový, že v žádné zemi nelze rozvoj označit za trvale udržitelný. Přejít k trvalé udržitelnosti je ale nezbytný pro to, aby lidstvo mohlo přežít. (Moldan, 2003)

1.5 Překročení mezí

V roce 1992 autoři knihy *Meze růstu* znovu zkoumali situaci a vydali knihu *Překročení mezí*. Autoři se snažili aplikovat matematické modely na chování lidské populace a usoudili, že má civilizace přibližně dvacet let na zvrácení ekologické katastrofy. Křivka znečištění stále stoupá, ale ne tak strmě jako dříve. Důvodem je, že se po konferenci v Riu technologický pokrok zaměřil na omezování škodlivých emisí a odpadů. Přesto nedošlo k žádnému zásadnímu obratu a rozvoj tedy nemůže být stále označen za trvale udržitelný. (Moldan, 2003)

1.6 Summit Země II

V roce 2002 se konal v jihoafrickém Johannesburgu tzv. Summit Země II. Jedná se o zatím největší mezinárodní akci v oblasti udržitelného rozvoje. *Agenda 21* je zde považována za základní dokument a konference na ni měla navazovat. Cílem bylo posílit závazky politiků k prosazování trvale udržitelného rozvoje. Byly to závazky z oblasti zdraví, energie, zemědělství, vody a hygieny, biodiverzity a řízení ekosystémů. Implementační plán byl na konci konference schválen. (Moldan, 2003)

2 Pojem trvale udržitelný rozvoj

Pojem trvale udržitelný rozvoj se skládá z termínů „udržitelnost“ a „rozvoj“. Tato dvě slova se nachází ve vzájemném rozporu a cílem je termíny sloučit a dosáhnout mezi nimi určitého kompromisu. Pojem „rozvoj“ je spjat především se zajišťováním potřeb současného světa, zatímco přívlastek „udržitelný“ se týká potřeb budoucí generace. Rozvoj trvale udržitelný by měl být kompromisem mezi hospodářským pokrokem a zachováním životního prostředí. (Nátr, 2005)

Trvale udržitelný rozvoj je normativní pojem, který může být chápán několika různými způsoby. Rozdílný pohled na trvale udržitelný rozvoj ovlivňuje mnoho faktorů. Hodnoty lidí z různých zemí se liší podle přírodních podmínek, kulturních tradic, hustoty obyvatel a vyspělosti dané země. V chudších zemích bývá kladen důraz hlavně na materiální hodnoty, zatímco vyspělé země se mohou zaměřit i na hodnoty postmateriální, mezi které patří mimo jiné trvale udržitelný rozvoj. Mezi další faktory patří sociální, politická a ekonomická situace země. Významnou roli hraje podíl zemědělského sektoru v ekonomickém systému, který je v trvale udržitelném rozvoji klíčový. Velký důraz na udržitelnost by měl být hlavně v zemích, které jsou bohaté díky nějakému přírodnímu zdroji. (Moldan, 2003)

Trvalé udržitelnosti je třeba dosahovat dlouhodobě plněním čtyř základních cílů, kterými jsou: sociální pokrok, ochrana životního prostředí, rozumné používání přírodních zdrojů a udržení stabilního ekonomického růstu. V myšlence trvalé udržitelnosti nejde tedy jen o hospodářský pokrok, šetrné užívání zdrojů a životní prostředí. Spadají sem i další otázky týkající se lidského rozvoje a zdraví, odstranění chudoby, spolupráce mezi státy, nových technologií, rozumných demografických politik a dalšího. Podle různých hledisek může být pojem udržitelný rozvoj chápán jinak. V koncepci TUR jde o začlenění několika základních hledisek rozvoje (sociální, ekonomické, ekologické a etické), přičemž se musí zohlednit udržitelnost, tzn. dodržovat její základní podmínky. (Moldan, 2003)

3 Globální nerovnováha

Svět musí v současné době čelit mnoha globálním problémům, které ohrožují životní prostředí. Spoustu potíží souvisí hlavně s dramatickým růstem populace, která je za poslední století téměř čtyřnásobná. V souvislosti s udržitelným rozvojem je tedy třeba zmínit základní faktory, které ovlivňují globální nerovnováhu. Kromě již uvedeného nevládnutelného růstu populace se jedná o průmyslový růst, který by mohl při dnešním průměrném přírůstku a struktuře spotřeby vést k vyčerpání neobnovitelných zdrojů. Přírodní zdroje podle výzkumů vystačí pro cca 5 miliard lidí. Dnes je však na světě více než 7 miliard obyvatel a toto číslo neustále exponenciálně roste. V roce 2050 by nás na planetě mělo být dokonce 9 až 10 miliard. Problém nespočívá pouze v tomto vysokém počtu. Lidé jsou s každou generací více rozmazlení a budou žádat vyšší úroveň. Spotřeba tedy poroste stále rychleji. Ohrožena je především produkce potravin, která by se měla již dnes zvyšovat nejméně o polovinu. Místo toho se kvůli erozím neustále snižuje rozsah orné půdy důležité pro potravinové zdroje. Růst vede samozřejmě ke znečištění životního prostředí, především kvůli stále vyšší potřebě využívání fosilních paliv, které stupňují tzv. skleníkový efekt. Ohroženo je také zdravotnictví z důvodu nově přicházejících epidemií a pandemií, které zatím nejsou prozkoumány. Mezi aktuálně diskutované hrozby můžeme zařadit zločinnost, terorismus a nebezpečí globálních válek. (Moldan, 2003)

Problémů lze objevit další desítky i stovky. Světová komise o životním prostředí a rozvoji nyní hraje důležitou roli v nalezení jejich řešení nebo alespoň opatření pro jejich zmírnění. Za největší problém se dá považovat časové omezení a nevratnost jejich rozhodnutí, které mohou mít katastrofické následky.

3.1 Globální katastrofy

O počátcích krize růstu populace, změn klimatu a budoucím nedostatku potravin lidé neradi slyší. Je to velká hrozba, která může zásadně ovlivnit život na této planetě, a tak je přirozené ji popírat, než bude opravdu přímo za dveřmi. Vědci sice na tyto problémy upozorňují už několik desetiletí, ale důležité jsou zásahy politiků a médií. Jejich upozornění a opatření zřejmě nebyla dostatečná. Lidé raději uvažují v krátkodobém horizontu a řeší spíše aktuální problémy. Proto se blíží tato neodvratitelná katastrofa v podobě brzkého vyčerpání zdrojů naší matky Země. Cílem trvale udržitelného rozvoje

tedy nebude se globálními katastrofám vyhnout, ale snižovat jejich důsledky a rozsah. Důsledky můžeme očekávat následující: politická nestabilita, ekonomický propad, krize a sociální tlak. (Investiční web, 2011)

3.2 Ropný problém

Několik let už si svět uvědomuje nevyhnutelné vyčerpání jedné velmi důležité nerostné suroviny – ropy. To se dlouhá léta odráží na růstu její ceny, tím se však nevyřeší problém trvale. Je proto třeba hledat možné náhrady tohoto zdroje a co nejvíce omezovat jeho spotřebu. Kdy vlastně ropa dojde, není vůbec přesně známo a existuje o tom mnoho odhadů a dohadů. Existují tři různé pohledy expertů. Pesimistický pohled říká, že by měla ropa dojít už za 30 let. Kdo to vidí optimisticky, odhaduje cca 60 – 70 let a realisticky by to mělo být za 40 let. (National Geographic, 2011)

Jisté je, že tato situace jednou nastane a to velmi brzy. Vyčerpání ropy nejvíce ohrožuje bezesporu dopravu. Letecká i automobilová doprava jsou z velké části závislé na fosilních palivech. Když se celkově zamyslíme nad účinností automobilu, je možné ji zefektivnit. Automobil, který váží 1 – 2 tuny, používáme na přepravu několika málo lidí, kteří váží průměrně 70 kg. Motor přitom využívá jen část energie spalováním benzínu a zbytek se ztratí. Bylo by tedy výhodné přejít na elektromobily, které jsou poháněné baterií a jsou mnohem lehčí. Tato vozidla využívají elektrické dobíjecí motory, které se dobíjí například sluneční energií a tím snižují emise CO₂. Jako bonus se mohou pomocí informačních technologií tyto elektromobily vyvíjet. Pomocí různých systémů bude možné vysledovat jejich polohu nebo budou implementovány tak, aby se mohly řídit samy. Na přechod k elektromobilům se už připravují automobilové a elektrárenské firmy. Jejich zavedení se plánuje na rok 2020. (hw-server, 2012)

3.3 Potravin a voda

Dalším stěžejním problémem je nadměrná spotřeba surovin, která může vést k vyčerpání zdrojů. Opět to souvisí s přelidněním naší planety. Dokonce objem spotřebovávané vody je tak velký, že se nestíhá přirozeně doplňovat. I kvůli tomu hrozí nebezpečí nedostatku potravin. Vyčerpání vody by byl mnohem větší problém, než jak je tomu u ropy. Voda patří mezi jeden ze čtyř základních elementů. Nedá se bez ní žít a hlavně se nedá ničím nahradit. Co se týče problémů nedostatku vody, jedná se spíše o problém lokální. Ten může ovšem vyústit v globální problém v podobě nedostatku

potravin. Je to kvůli tomu, že k produkci potravin je voda nezbytná. Celých 92 % vody se vypotřebuje v zemědělství. Zabezpečení proti nedostatku potravin je tedy růst jejich ceny. (Investiční web, 2011)

3.4 Problém nadprodukce

Nedostatek potravy dávají rozvojové země za vinu zemím bohatým. Trendem západu se stalo obrovské plýtvání. V německém dokumentárním filmu s názvem *Z popelnice do lednice (Taste the Waste)* bylo zveřejněno, že až 50% světové produkce skončí v odpadkovém koši. Největším paradoxem je, že chudé Africké země do Evropy dovážejí potraviny, které si sami nemohou dovolit. Tyto potraviny se většinou ani nedostanou do obchodů. K tomu dochází z důvodu zavádění zbytečně přísných standardů. Ty nařizují například, jaký přesně tvar, velikost a barvu musí mít okurka. Pokud tato kritéria nespĺňuje, skončí v popelnici. Takto dopadne mnoho nezávadných čerstvých potravin. Na světě proto vznikla určitá komunita lidí střední vrstvy, kteří z principu a přesvědčení vybírají dobré potraviny z odpadkových košů. Dále je pak spotřebovávají pro vlastní účely, nebo vyhozené potraviny zužitkují v průmyslu. Snímek poukazuje na velmi aktuální problém nadprodukce. Týká se potravinového problému a nakládání s odpadem. Místo toho, aby se lidé snažili usměrňovat problém vyčerpávání zdrojů, tak ho sami ještě prohlubují.

3.5 Řešení?

Vědci předpokládají, že příroda vezme situaci do svých rukou. Bezesporu je potřeba snížit počet obyvatel, jelikož rozšiřovat zdroje země není možné. Lidstvo se zredukuje ironicky právě díky globálním problémům, jako jsou pandemie, epidemie, hladomory, globální konflikty a přírodní katastrofy. To může způsobit úbytek populace zpět na 5 miliard a to už je naše planeta schopna nakrmit.

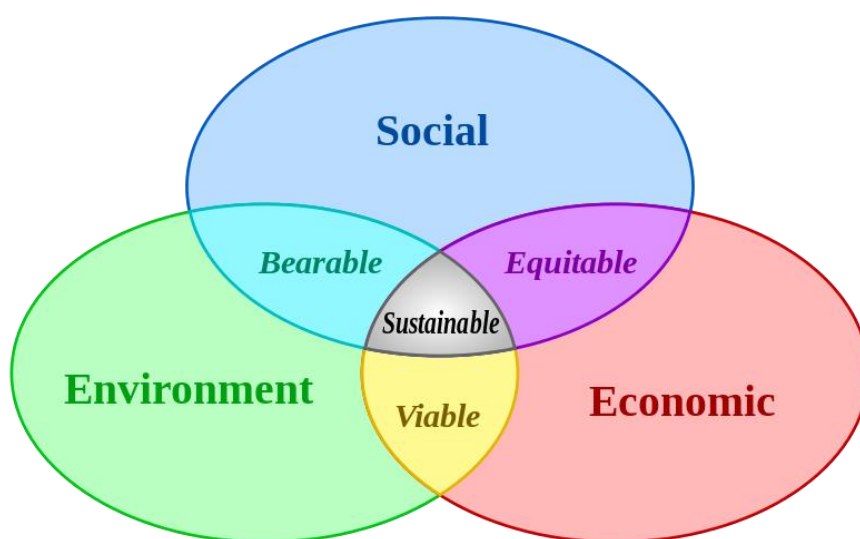
Odpověď na otázku, jak se můžeme alespoň trochu přiblížit k udržitelnosti, najdeme mimo jiné ve vývoji informačních technologií, vládních regulacích, výzkumu a vývoji. Informační a komunikační technologie přinášejí zejména výhodu v omezení překonávání vzdáleností díky internetu. Tím se snižuje potřeba cestovat a šetří se mimo jiné ropa a snižují emise. Bankovní služby a dokonce nějaké lékařské diagnostiky se dnes provádějí přes internet. K udržitelnosti přispívá také zavádění informačních systémů do podniků, vládních institucí a úřadů. (Investiční web, 2011)

4 Principy a pilíře trvale udržitelného rozvoje

4.1 Pilíře trvale udržitelného rozvoje

Udržitelnost rozvoje je postavena na třech základních pilířích: ekologický, ekonomický a sociální pilíř. (Jeníček, Foltýn, 2003)

Obrázek č. 1: Pilíře trvale udržitelného rozvoje

Zdroj: Wikipedia, 2013

Jelikož jsou mezi těmito kritérii určité vazby, musí být všechna kritéria splňována vyváženě (viz Obrázek č. 1). Požadavek udržitelnosti (sustainable) je oblast, kde se střetávají všechny tři pilíře. To znamená, že má být spravedlivý (social), hospodárný (economic) a šetrný k přírodě (environment). Jednotlivé pilíře mezi sebou ovšem soupeří. Ekonomický pilíř se dostává do sporu s ekologickým především v zájmu o zdroje. Ekonomický sektor spotřebovává zdroje ze sektoru environmentálního a musí se najít takový kompromis, aby byly oba dva pilíře životaschopné (viable). Mezi sociálním a ekologickým pilířem je velké napjetí o územní rozvoj. Využívání území je ze sociálního pohledu chápáno jako prostředí mezilidských vztahů, zatímco z pohledu ekologického jde o přetváření a spotřebu zdrojů daného území. Tyto dva pohledy by se měly navzájem tolerovat, tedy být snesitelné (bearable). Vztah mezi sociálním a ekonomickým pilířem by měl být spravedlivý (equitable). Jedná se o narážku například

na dříve zmíněné plýtvání západních zemí, oproti kterému stojí chudoba a hladovění zemí afrických. (Ústav územního rozvoje, 2011)

4.1.1 Sociální pilíř

Sociální pilíř TUR se týká jak společnosti jako celku, tak jednotlivých lidí. U společenských cílů hovoříme o zabezpečení lidských práv a svobod a spravedlnosti ve společenském uspořádání. Při pohledu na rozvoj jednotlivce se jedná o následující komponenty: odstraňování chudoby, zlepšování zdraví a pohody, delší průměrný věk, životní podmínky, společenské a sociální uznání, bezpečnost, zabezpečení a vzdělanost. (Ústav územního rozvoje, 2011)

Program spojených národů pro rozvoj (UNDP) každý rok zveřejňuje indikátor, který shrnuje životní úroveň, vzdělanost a lidské zdraví. Je známý jako index lidského rozvoje (HDI – Human Development Index). Do jednoho čísla jsou agregovány tyto ukazatele: průměrná očekávaná délka života (s ohledem na vyšší novorozeneckou a kojeneckou úmrtnost), úroveň vzdělanosti vyjádřená podílem gramotného obyvatelstva a dětí navštěvující různé školy a ukazatel životní úrovně, který je vyjádřen výší hrubého domácího produktu (HDP) na obyvatele v USD dle parity kupní síly. (Hra o Zemi, 2007)

4.1.2 Ekologický pilíř

Ekologický pilíř TUR je založen na vztahu lidí s přírodou. Trvalá udržitelnost je podmíněna tím, aby nebyla překračována únosná kapacita země. Systémy přírody poskytují přírodní kapitál a spoustu důležitých funkcí a služeb. Ekonomické aktivity by bez nich nemohly fungovat. Tím, že je využívají, ale způsobují jejich existenční ohrožení. Obnovitelné zdroje by měly být spotřebovávány jen v takové míře, aby se stihaly samy znovu obnovovat. Pro zdroje neobnovitelné by se měly hledat jejich substituty. (Ústav územního rozvoje, 2011)

4.1.3 Ekonomický pilíř

Pro ekonomický pilíř TUR je důležitý pojem „přírodní kapitál“. Příroda obsahuje nesčítelně mnoho zdrojů pro udržení života (atmosféra, slunce, území, apod.). Tyto zdroje ekonomický systém používá zadarmo jako volně přístupné. Pro udržitelnost je důležité ocenit hodnotu zásob přírodního kapitálu. V makroagregátních ukazatelích je

zahrnuta pouze cena přírodních surovin. Není v nich žádným způsobem zachyceno vyčerpávání zásoby přírodních zdrojů a devastace životního prostředí. Například ukazatel HDP může být ovlivněn určitými nepříznivými událostmi nebo pohromami daného území. Ekonomové by se měli pokusit vyčíslit náklady, které byly způsobené devastací nebo znečištěním životního prostředí. (Ústav územního rozvoje, 2011)

4.2 Principy udržitelného rozvoje

Při budování trvale udržitelného rozvoje se naplňují jeho cíle podle určitých principů.

Za základní principy můžeme považovat:

- posilování světové kooperace,
- nepřekračovat kapacitu planety,
- zpomalování exponenciálního růstu populace,
- zlepšení kvality lidského života,
- nové technologie šetrné k životnímu prostředí,
- při rozhodování brát ohled na ekonomické i ekologické aspekty,
- důraz na kvalitu růstu,
- péče a úcta k přírodním zdrojům,
- čerpání obnovitelných zdrojů tak, aby se mohly obnovovat,
- minimalizace čerpání zdrojů neobnovitelných,
- investovat do redukce znečištění prostředí,
- snižovat plýtvání a zvyšovat efektivitu,
- ochrana biologické diverzity Země.

Zmíněné principy mohou být detailně rozebrány konkrétními způsoby jak trvalé udržitelnosti dosahovat. Tyto způsoby jsou různé podle stupně, kterého se týkají. Rozdílně budou udržitelnosti dosahovat domácnosti, podniky, obce, státy nebo svět. (Jeníček, Foltýn, 2003)

5 Udržitelný rozvoj v různých sektorech

Ve vztahu k udržitelnému rozvoji jsou nejvíce rozebírány následující hospodářské sektory: průmysl, energetika, doprava, turistika, cestovní ruch a zemědělství.

5.1 Udržitelný průmysl

Dříve byl průmysl v problematice životního prostředí ničitelem číslo jedna. Měl podobu továren s kouřícími komíny, nebezpečného odpadu a jeho vypouštění do řek. Nyní je díky zvýšení důležitosti ochrany životního prostředí situace jiná. Existují nové pojetí technologií, která jsou ekologicky únosnější, než byly dříve. Také jsou zavedeny pojmy eko-průmysl a eko-slужby. Patří sem ekonomické činnosti, které ochraňují životní prostředí, využívají přírodní kapitál, zaměřují se na recyklaci a odpady. Důležitým konceptem je také předcházení vzniku odpadů nebo prevence znečištění či jiné devastace přírody. Technologie by měly být využity a navrženy tak, aby vznikalo co nejméně odpadu. Další způsob, jak odpad minimalizovat, je recyklace. Reguluje zátěž prostředí a zároveň přináší ekonomický prospěch, což je chápáno jako dvojitý zisk. Za nejdůležitější koncept je považována tzv. eko-efektivita. Spočívá především ve snížení energetické a materiálové náročnosti a v maximálním využití zdrojů. Z těchto jednotlivých konceptů se stala ucelená disciplína známá jako průmyslová ekologie. Tento systém se řídí podle norem řady ISO 14 000. Některé průmyslové podniky podléhají tzv. environmentálnímu auditu, který systematicky hodnotí jeho vlivy na životní prostředí. (Moldan, 2003)

5.2 Udržitelná energetika

Neobnovitelné zdroje fosilních paliv nemohou už z principu dosáhnout udržitelnosti. Udržitelná energetika se tedy více věnuje zdrojům obnovitelným. Mezi ně patří především sluneční energie, která pro výrobu elektřiny a k získávání tepla. Dále se jedná o energii větrnou a vodní. Tyto zdroje se začnou využívat více za 30 – 50 let, až se budou vyčerpávat zdroje neobnovitelné. Všeobecně nejlepším zdrojem je ropa, která ovšem vystačí už jen na několik málo desetiletí. Uhlí je zdroj, který ve velkém zatěžuje životní prostředí, proto není vhodný. Nepříjemnější náhradou ropy je zemní plyn, který neobsahuje žádné škodliviny. Při jeho spalování dochází pouze k zatížení prostředí oxidy dusíku, který se dá však minimalizovat dobrými technickými zařízeními.

V energetické udržitelnosti se nejvíce rozebírá problematika produkce skleníkových plynů. Cílem je redukovat emise tohoto plynu. Nejde tedy jen o zdroje, ale hlavně o jejich ekologicky šetrné využití. (Moldan, 2003)

5.3 Udržitelná doprava

Sektor dopravy působí několika špatnými vlivy na životní prostředí. Jsou to již zmíněné emise výfukových plynů. Ty by měly být v posledních letech díky moderním motorům redukovány. Jelikož objem silniční dopravy stále roste, je celkový výsledek nulový. Další problém je zdravotního charakteru - týká se především častých dopravních nehod. Dopravní infrastruktura se neustále rozrůstá a tím spotřebovává prostor na zemském povrchu, který je omezený. Dopravní trasy jsou tedy optimalizovány z hlediska ekonomického i ekologického. Používají se různé nástroje pro omezení dopadů na ekologii z oblasti dopravy. Jedná se o různé limity a normy spotřeby pohonných hmot. Dále sem patří ekonomické nástroje, například začlenění ekologických externalit do nákladů a do výsledné ceny. Tato částka se většinou objevuje v podobě daní. (Moldan, 2003)

5.4 Udržitelná turistika a cestovní ruch

Turistika svým způsobem také ovlivňuje životní prostředí. Cestování je ve všech případech spojeno s dopravou, což způsobuje znečištění vzduchu a vod. Turistické oblasti bývají na zajímavých místech, která jsou většinou ekologicky vzácná. Typickým příkladem jsou národní parky. Na těchto místech se staví různá zařízení, hotely a restaurace, čímž dochází k devastaci přírody. Opatření, která mohou zajistit snížení škod, jsou například zvyšování vstupného do těchto oblastí, různé zákazy, správní poplatky a další ekonomické nástroje. (Moldan, 2003)

5.5 Udržitelné zemědělství

Udržitelné zemědělství má za cíl produkci potravin. V poslední době stále stoupá poptávka po biopotravinách, a proto je důležité, aby byla produkce kvalitní a potraviny nezávadné. Další cíl udržitelného zemědělství je péče o základnu přírodních zdrojů. Znamená to chránit půdu před erozí a pečovat o vodu. Důležitá je rovněž kvalita vody, která byla dříve ve velké míře znečišťovaná kvůli průmyslu. Tomu napomáhá budování čistíren odpadních vod a také ekologické normy pro průmysl. Ze

společenského pohledu by se mělo pečovat o přírodu z hlediska její estetiky a chránit její rozmanitost. (Moldan, 2003)

6 Společenská odpovědnost firem

Zahrnutím trvale udržitelného rozvoje do konkrétních firem se zabývá koncept *Corporate social responsibility* (CSR), což v češtině znamená společenská odpovědnost firem. Firma tímto dobrovolně zahrnuje do své firemní strategie tři základní pilíře trvale udržitelného rozvoje – sociální, environmentální a ekonomický. Jedná se o dlouhodobé aktivity manažerů firem, které směřují nejen k dosažení zisku, ale i ke spokojenosti zaměstnanců, dodavatelů, odběratelů, zákazníků a věnují se ochraně životního prostředí. Firmám zahrnutí CSR přináší především konkurenční výhodu a posiluje její důvěru. Manažeři se řídí tzv. principem 3P (planet, people, profit).

Další důležitou rovinu CSR je zapojit všechny zainteresované strany ovlivňující firmu (tzv. stakeholdery). Tabulka č. 1 rozděluje stakeholdery dle jednotlivých pilířů společenské odpovědnosti firem. Jsou zde uvedeny CSR aktivity managementu, které by firma měla vykonávat pro spokojenost stakeholderů. (Prskavcová, 2008)

Tabulka č. 1: Pilíře CSR

	Ekonomická oblast	Sociální oblast		Environmentální oblast
Stakeholdery	Trh <ul style="list-style-type: none"> ■ vlastníci a investoři ■ zákazníci/spotřebitelé ■ dodavatelé a další obchodní partneři ■ vládní instituce ■ média 	Pracovní prostředí <ul style="list-style-type: none"> ■ zaměstnanci ■ odbory 	Místní komunita <ul style="list-style-type: none"> ■ neziskové organizace ■ veřejnost 	Životní prostředí <ul style="list-style-type: none"> ■ environmentální skupiny ■ další mluvčí za životní prostředí
CSR aktivity	<ul style="list-style-type: none"> ■ vytvoření etického kodexu ■ transparentnost ■ uplatňování principů dobrého řízení ■ odmítání korupce ■ včasné placení faktur ■ kvalitní a bezpečné produkty a služby ■ poprodejní servis ■ marketingová a reklamní etika ■ ochrana duševního vlastnictví ■ inovace a udržitelnost 	<ul style="list-style-type: none"> ■ zdraví a bezpečnost ■ vzdělávání a rozvoj ■ vyváženost pracovního a osobního života ■ rovné příležitosti ■ rozmanitost na pracovišti (ženy, etnické minority, handicapovaní a starší lidé) ■ podpora propuštěných zaměstnanců 	<ul style="list-style-type: none"> ■ firemní dárcovství (finanční i materiální) ■ firemní dobrovolnictví ■ sociální integrace ■ vzdělávání ■ podpora kvality života občanů (sport/kultura) ■ rozvoj zaměstnanosti a místní infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> ■ recyklační program ■ úspora energie/vody ■ hospodaření s odpady ■ omezení používání nebezpečných chemikálií ■ balení a přeprava ■ soulad s normami a standardy (ISO, EMAS a další) ■ ekologická výroba, produkty a služby ■ ochrana přírodních zdrojů

Zdroj: Business Leaders Forum, 2013

Ekonomická oblast CSR

Ekonomická oblast se věnuje především transparentnosti firmy, která je důležitá pro důvěryhodnost zákazníků, dodavatelů, investorů a dalších stakeholderů. Aby aktivity zaměstnanců a chod podniku byly v souladu s CSR, je důležité vytvořit etický kodex. Jedná se o soubor určitých pravidel a principů v podniku. Porušení kodexu vede

k odebrání prémie, vyhození a dalším postihům pro zaměstnance. Pro firmu to znamená její negativní hodnocení. (Prskavcová, 2008)

Podnik by se v ekonomické oblasti CSR měl tedy řídit několika základními principy:

- dodržovat smlouvy a dbát na platební morálku,
- plnit své závazky,
- chránit spotřebitele,
- bránit se korupci a úplatkářství,
- nezneužívat dominantní postavení na trhu,
- podnikat akce proti zneužívání důvěrných informací a chránit práva duševního vlastnictví,
- dodržovat zákony a předpisy.

(Národní politika kvality, 2009)

Sociální oblast CSR

Sociální pilíř lze dále rozdělit na externí a interní oblast. Interní oblast se věnuje spokojenosti zaměstnanců. Nejedná se pouze o různé finanční ohodnocení či benefity. Velmi důležitá je i vyváženost mezi osobním a profesním životem. Dále se stará o rozvoj svých zaměstnanců prostřednictvím různých kvalifikačních kurzů. Oblast externí se věnuje primárně podpoře zájmových skupin a veřejnosti. Může se jednat například o finanční dary školám, postiženým, sportovním klubům, atd. (Prskavcová, 2008)

Při zavádění sociální CSR oblasti do podniku by se mělo vycházet z pracovního práva a dodržovat následující principy:

- dodržovat pracovně právní legislativu,
- uzavírat vnitropodnikové smlouvy,
- zapojit zaměstnance do rozhodovacích procesů,
- školit zaměstnance v oblasti BOZP (bezpečnost a ochrana zdraví při práci),
- mít zavedenou politiku BOZP,
- odstranit diskriminaci při práci,
- nesmí být používána dětská práce,

- zaměstnanci by měli mít právo na založení odborů,
- nesmí být využívána nucená práce (např. práce vězňů),
- zaměstnancům má být poskytnuto hygienické prostředí při práci,
- nesmějí být obcházeny pracovní práva a zákony.

(Národní politika kvality, 2009)

Environmentální oblast CSR

Z oblasti trvale udržitelného rozvoje se za nejdůležitější považuje environmentální oblast. V podniku se touto oblastí zabývá environmentální management. Zaměřuje se na činnosti nebo výrobky či služby podniku, které negativním způsobem ovlivňují životní prostředí. Konkrétně se může jednat o používání recyklovatelného materiálu, optimalizaci logistiky, minimalizaci odpadů, využívání šetrných zdrojů energií, atd. (Prskavcová, 2008)

Zavedení environmentálního managementu přináší do podniku řadu výhod, například:

- vytvoření lepších vztahů s veřejností,
- zlepšení reputace firmy a její pozice na trhu,
- zachování surovin a energie,
- zlepšení vztahů mezi podnikem a vládou,
- jednodušší možnost získat nějaká povolení,
- vyplnit požadavky investorů,
- lepší přístup ke kapitálu.

(Národní politika kvality, 2009)

6.1 Zavádění CSR do firmy

Firma koncept společenské odpovědnosti zavádí dobrovolně. Je ovšem důležité, aby principy skutečně dodržovala, a ne je jen vykazovala v závěrečných zprávách. Zavedení by mělo být systematické a strategické. Implementace CSR probíhá v následujících fázích:

1. Stanovit ústřední stakeholdery.
2. Určit cíle, kterých chce firma dosáhnout ve vztahu k jednotlivým stakeholderům.
3. Definovat aktivity, pomocí kterých je možné dosáhnout stanovených cílů.
4. Zvolit měřitelné indikátory, pomocí kterých zjistí, zda byly aktivity přínosné.
5. Průběžně sledovat a vyhodnocovat CSR aktivity.

Tabulka č. 2 uvádí příklady možných jednotlivých kroků implementace.

Tabulka č. 2: Jednotlivé kroky implementace CSR

Příklady jednotlivých kroků implementace CSR			
Klíčová stakeholderi	Cíl	Aktivita	Indikátor
investoři	transparentnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ pravidelné zpracování zpráv o CSR (uvádění metodiky její tvorby, využívání kvantitativních i kvalitativních indikátorů) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ověření zprávy CSR certifikovaným auditorem ■ počet zveřejněných indikátorů
zákazníci	zvýšení zákaznické spokojenosti a věrnosti	<ul style="list-style-type: none"> ■ rozvoj péče o zákazníky ■ rozšíření poprodejněho servisu ■ důraz na kvalitu produktů a služeb 	<ul style="list-style-type: none"> ■ index spokojenosti zákazníků ■ počet věrných zákazníků ■ počet stížností a reklamací
zaměstnanci	umožnění sladění pracovního a osobního života zaměstnanců	<ul style="list-style-type: none"> ■ flexibilní pracovní doba ■ možnost práce z domova ■ zapojení zaměstnanců na rodičovské dovolené do firemního dění 	<ul style="list-style-type: none"> ■ množství alternativních pracovních režimů ■ počet aktivně zapojených zaměstnanců na rodičovské dovolené
místní komunita	podpora komunity v místě podnikání	<ul style="list-style-type: none"> ■ firemní dárcovství ■ firemní dobrovolnictví ■ vzdělávání komunity 	<ul style="list-style-type: none"> ■ výše finančního či materiálního příspěvku ■ počet získaných ocenění ■ ohlasy místní komunity
životní prostředí	minimální zatěž životního prostředí	<ul style="list-style-type: none"> ■ třídění odpadu ■ zužitkování odpadu ■ oboustranné tištění a kopírování ■ používání ekologicky čistého paliva ■ šetrné zacházení s vodou a elektřinou 	<ul style="list-style-type: none"> ■ spotřeba energie ■ čistota vody ■ množství emisí ■ množství nevytríděného a nezužitkovaného odpadu

Zdroj: Business Leaders Forum, 2013

Velké množství firem již před zavedením CSR systému nějaké aktivity provádí. Je tedy dobré před aplikací definovat již zavedené CSR aktivity. Činnosti, které chceme zavést, by se měly implementovat jedna po druhé a nezavádět je všechny současně. Důležité je zaujmout a zainteresovat do těchto aktivit své zaměstnance. Jelikož většina zaměstnanců nemá ráda změny a nové věci, je důležité zaměstnance dobře motivovat.

Pokud se podaří CSR zavést, mělo by být samozřejmostí tento systém neustále a průběžně vyhodnocovat. (Business Leaders Forum, 2012)

Principy CSR zavádějí přímo do své podnikové strategie zatím především velké a silné podniky. (Národní politika kvality, 2009) Menší podniky nemívají zavedený management pro řízení CSR, ale přesto mnoho z nich nějaké CSR aktivity vykonává.

6.1.1 Informovanost o CSR

Pro firmu je výhodné o svých CSR aktivitách informovat veřejnost, jelikož to zvýší její firemní image. Informovat o těchto aktivitách bude podnik především ve výroční zprávě o společenské odpovědnosti. Dalším způsobem, jak veřejnost informovat, je využití webových stránek, e-mailů, obalů na svých výrobcích, letáků, vizitek, inzerce v novinách, apod. Pokud se firmě podaří své CSR aktivity zviditelnit, může to výrazně zvýšit její konkurenceschopnost. Informovanost přináší firmě i další výhody jako jsou dobré vztahy se stakeholdery, důvěryhodnost okolí, objevení silných a slabých míst v CSR strategii nebo zvýšení povědomí zaměstnanců o společenské odpovědnosti. (Business Leaders Forum, 2012)

6.1.2 Přínosy zavedení CSR do podniku

Začlenění CSR aktivit do podniku má pozitivní vliv nejen na životní prostředí a společnost, ale výhody pozná i samotný podnik. Firmy jsou atraktivnější po zavedení společenské odpovědnosti z následujících důvodů:

- zvýší se transparentnost a důvěryhodnost podniku,
- rozvoj podniku se stane trvale udržitelným v dlouhodobém časovém horizontu,
- posílí se reputace podniku,
- podnik má silnější pozici na trhu,
- podnik získá konkurenční výhodu,
- zlepší se loajalita a produktivita zaměstnanců,
- v podniku zůstanou kvalitní zaměstnanci, popřípadě to přiláká nové kvalitní zaměstnance,
- snižuje se riziko stávek zaměstnanců,
- zlepší se vztahy podniku s okolím,

- náklady na risk management se sníží.

Výhod pro podnik z prosazování CSR principů je celá řada. Mimo jiné se takto posilují vztahy mezi podnikatelským sektorem, veřejným sektorem, vládou, neziskovými organizacemi a samotnými občany. Je to z důvodu prosazování stejného zájmu všech - trvalé udržitelnosti. (Národní politika kvality, 2009)

6.1.3 Zpráva o společenské odpovědnosti

Výroční zpráva o společenské odpovědnosti firem je důležitým článkem komunikace firmy s okolím. Ve zprávě by měly být obsaženy důležité aktivity z oblasti CSR. Její rozsah by měl odpovídat rozsahu podniku. (Business Leaders Forum, 2012)

První část obsahuje vize, cíle a strategie podniku. Bývá zde uvedeno jak je začleněna strategie CSR do celkové strategie podniku. Zdůrazněny bývají především cíle z oblasti společenské odpovědnosti, tedy z environmentálního, ekonomického a sociálního pilíře. Také jsou zde popsáni jednotliví stakeholderi a jejich zapojení do firmy a CSR.

Druhou část zpracovává ředitel firmy. Zhodnocuje ze svého pohledu ústřední části zprávy.

Třetí část představuje profil podniku a jeho organizace. Seznamuje s odvětvím, ve kterém firma podniká. Popisuje organizační strukturu podniku, povahu produktů či služeb, které poskytuje, velikost a právní formu organizace. Pokud podnik získal nějaké certifikace, uvede je také v této části.

Poslední čtvrtá část popisuje konkrétní CSR aktivity ve všech třech pilířích. Jednotlivé aktivity jsou zde popsány a jsou zde vyčísleny jejich výsledky pomocí zvolených indikátorů. Mohou se uvést i konkrétní příklady CSR aktivit, které se ve firmě odehrály. (Business Leaders Forum, 2012)

V Nizozemsku sídlí organizace s názvem Global Reporting Initiative (GRI), která sepsala základní principy pro tvoření výročních CSR zpráv. Ty pomáhají firmám, aby byla zpráva kvalitní s rozumným rozsahem i obsahem. (Business Leaders Forum, 2012)

Základní principy pro psaní zprávy o společenské odpovědnosti jsou následující:

- Každá informace má svou míru důležitosti.
- Vysvětlit, jak firma plní očekávání stakeholderů.

- Zpráva má obsahovat veškeré důležité informace.
- Musí obsahovat jak pozitivní tak negativní aktivity.
- Informace by se měly být srovnatelné se zprávami jiných organizací.
- Přesné a detailní informace.
- Zprávy jsou zveřejňovány v pravidelných intervalech.
- Informace musí být srozumitelné všem zainteresovaným.
- Informace mají být pravdivé a kvalitní, aby bylo možné provést jejich kontrolu.

6.1.4 Normy

Ke společenské odpovědnosti firem se váže několik světově uznávaných norem.

Norma ISO 26000

Norma ISO 26000 nese přímo název *Společenská odpovědnost firem*. Rozebírá principy společenské odpovědnosti a věnuje se podrobně těmto tématům: organizace a management, lidská práva, pracovní podmínky, životní prostředí, korektní podnikání, péče o spotřebitele a rozvoj místních komunit. (Business Leaders Forum, 2012)

Norma SA 8000

Další používaná norma SA 8000 *Sociální odpovědnost* se týká pouze pracovních podmínek.

Norma ISO 14001

Norma ISO 14001 *Systém environmentálního managementu* se věnuje postoji firmy k životnímu prostředí, tedy jeho ochrana a zmírnění znečišťování. Umožňuje udělit firmě certifikaci. (Business Leaders Forum, 2012)

EMAS

V rámci Evropské unie je zaveden systém EMAS - *Systém environmentálního řízení a auditu*. Je dobrovolný pro společnosti, které chtějí mít zlepšenou sociální a ekologickou image. (Business Leaders Forum, 2012)

OHSAS 18001

Poslední systém se věnuje zaměstnancům a omezování jejich rizik, které souvisí s činnostmi podniku. Je to OHSAS 18001 – *Systém managementu bezpečnosti a ochrany*

zdraví při práci. Zavedením tohoto systému je také možné získat certifikaci. (Business Leaders Forum, 2012)

6.2 Ocenění v oblasti CSR

V oblasti CSR mohou firmy získat nejrůznější ocenění tím, že se přihlásí do některé z CSR soutěží. Podniky jsou hodnoceny na základě rozsahu a vykonávání CSR aktivit. Tyto soutěže mohou být chápány jako nástroj trvale udržitelného rozvoje. Vedení podniků je motivováno vykonávat CSR aktivity, díky kterým může ocenění získat a zvýšit si tak podnikovou image, důvěryhodnost a konkurenceschopnost.

TOP Odpovědná firma

Soutěž TOP Odpovědná firma organizuje platforma Byznys pro společnost. Považuje se za největší platformu v České republice, která šíří a sdílí principy CSR. Mimo to také sdružuje firmy, které se principy CSR řídí. Soutěž funguje od roku 2009. Dříve byla známá pod názvem TOP filantrop. Ocenění mohou získat firmy, které se odpovědnému podnikání věnují dlouhodobě a je zahrnuto do jejich podnikové strategie. Soutěž má za cíl podpořit rozvoj odpovědného podnikání v České republice. Oceňují podniky, které jsou v této oblasti považovány za leadery. To motivuje ostatní firmy k zavedení nebo rozvoji svých CSR aktivit. Ocenění je členěno do několika kategorií. Kromě hlavního ocenění TOP Odpovědná firma, soutěž uděluje několik dalších ocenění členěných podle různých kritérií. Podle velikosti mohou firmy získat ocenění: TOP Odpovědná malá firma nebo TOP Odpovědná velká firma. Dále mohou být podniky oceněny ve speciálních kategoriích jako například ocenění: Leader v životním prostředí, Společensky prospěšný projekt, Odpovědný produkt a marketing, Odpovědný hotel a restaurace apod. (Byznys pro společnost, 2012)

Tabulka č. 3: Oceněné firmy (TOP Odpovědná firma 2012)

TOP Odpovědná firma 2012	
<i>Základní kategorie</i>	
TOP Odpovědná firma	Plzeňský Prazdroj, a.s. Vodafone Czech Republic, a.s.
TOP Odpovědná velká firma	Skanska, a.s.
TOP Odpovědná malá firma	První chodská stavební, s.r.o.
Odpovědný leader	Miroslav Hlavsa
<i>Speciální kategorie</i>	
Odpovědný hotel a restaurace	Orea Wellnes Hotel Santon
Regionální obchodník	KONZUM (Ústí nad Orlicí)
Společensky prospěšný projekt	Accenture, s.r.o.
Firma vstřícná seniorům	Škoda Auto, a.s.
Pracoviště budoucnosti	DELL Computer, s.r.o.
Nejangažovanější zaměstnanci	ČEZ, a.s.
Firma a město	OKD, a.s.
Leader v životním prostředí	ČSAD Havířov, a.s.
Odpovědný produkt a marketing	Telefónica Czech Republic, a.s.
Největší dárcce	ČEZ, a.s.
Nejštědřejší dárcce	Johnson & Johnson, s.r.o.

Zdroj: vlastní zpracování dle Byznys pro společnost, 2013

Firma roku: rovné příležitosti

Tato soutěž pro firmy probíhá už od roku 2004. Zaměřuje se speciálně na CSR aktivity sociálního pilíře. Oceňuje podniky, které praktikují politiku rovných příležitostí pro muže a ženy, a které sladují profesní a soukromý život svých zaměstnanců. Firmy se dále posuzují podle svého postoje k zaměstnávání homosexuálů, bisexuálů a transexuálů. Existuje mnoho podniků, kterým přijde zbytečné zlepšovat personální politiku. Pokud ovšem firma investuje do lidského kapitálu, může jí tato investice přinést výrazný ekonomický efekt. Takové ocenění zlepšuje obraz zaměstnavatele, což vede k vyšší loajalitě zaměstnanců a zákazníků k podniku. V neposlední řadě má tato skutečnost vliv na ziskovost a produktivitu firmy. Do soutěže se zapojují především velké firmy, které mohou tento koncept zavést do svého programu. Menší podniky mají personální politiky zavedeny spíše neformálně. (Rovné příležitosti, 2012)

Tabulka č. 4: Oceněné firmy (Firma roku: rovné příležitosti 2012)

Firma roku: rovné příležitosti 2012	
<i>Základní kategorie</i>	
1. místo	T-mobile Czech Republic, a.s.
2. místo	GE money bank, a.s.
3. místo	Průmstav, a.s.
<i>Speciální kategorie</i>	
Kategorie Malé a střední firmy	mamacoffee, s.r.o.
Speciální cena za přátelská LGBT* osobám ve firmě	GE money bank, a.s.
*LGBT = zkratka zahrnující osoby s menšinovým sexuálníím zaměřením (lesby, gaye, bisexuály, transgender osoby)	

Zdroj: vlastní zpracování dle Rovné příležitosti, 2013

Cena futurum

Futurum je cena ekologická a uděluje se už od roku 1991. Dříve bylo ocenění známé pod názvem Cena zdraví a bezpečného životního prostředí. Z toho vyplývá, že se přiděluje za projekty, které podporují ochranu životního prostředí, zdraví a bezpečnost práce. Soutěž organizuje instituce Business Leaders Forum Prince Charlese. Za cíl soutěže se považuje propagace společensky odpovědného chování firem a s tím související ochrany životního prostředí, ochrany zdraví a bezpečnosti práce. Soutěž se snaží posílit ekologické myšlení a motivovat firmy k organizování ekologických projektů. (Cena Futurum, 2012)

Tabulka č. 5: Oceněné firmy (Cena futurum 2012)

Cena futurum 2012	
<i>základní kategorie</i>	
1. místo	WATERSAVERS, s.r.o.
2. místo	BOSH DIESEL, s.r.o.
3. místo	Ing. Jiří Figura
<i>speciální kategorie</i>	
1. zvláštní cena poroty	ZŠ a MŠ Prameny v Karviné
2. zvláštní cena poroty	NET4GAS, s.r.o.

Zdroj: vlastní zpracování dle Cena futurum, 2013

První místo vyhrál projekt firmy WATERSAVERS, který vymyslel tzv. „šetřič vody“, který lze nainstalovat na vodovodní baterii, čímž šetří energii a vodu. Obyčejný spotřebitel se většinou nezajímá o udržitelnost planety. I tak ho „šetřič vody“ zaujme, jelikož jeho instalací ušetří mnoho peněz. Cena futurum není určena jen podnikům, důkazem je Ing. Jiří Figura, který se svým návrhem křesla Diogenes umístil na 3. místě.

Křeslo by mělo využívat tepelnou energii lidského těla pro výrobu tepla, čímž se zabrání přetápění okolní místnosti. (Cena Futurum, 2012)

Národní cena ČR za CSR

Národní cena ČR za CSR se vyhlašuje od roku 2009. Cílem této ceny je prosazovat koncept CSR v České republice a ocenit podniky na veřejnosti. Podniky jsou hodnoceny podle mezinárodních standardů a posuzují se aktivity ze všech tří pilířů CSR. Podnik, který je takto oceněn, je tedy schopen splnit kritéria Evropské ceny za společenskou odpovědnost. Může získat například prestižní auditorské ocenění podle standardu GRI, které je celosvětově uznávané. (Národní politika kvality, 2009)

Tabulka č. 6: Oceněné firmy (Národní cena ČR za CSR 2012)

Národní cena ČR za CSR 2012	
<i>Základní kategorie</i>	
Společensky odpovědná firma	ČSAD LOGISTIK Ostrava, a.s.
<i>Speciální kategorie</i>	
Společensky odpovědná organizace	Diecézní charita opavsko-ostavská
	Městský úřad města Třinec
	SOŠ a SOU technické, Třemošnice
	Šance pro vzdělání, o.p.s.

Zdroj: vlastní zpracování dle Národní cena, 2013

6.3 Asociace společensky odpovědných firem

V roce 2013 vznikla v Plzni *Asociace společensky odpovědných firem (A-CSR)*. Tato asociace má za úkol šířit koncept CSR a sdružovat společensky odpovědné firmy Plzeňského kraje. Je využívána nejen podnikatelským sektorem, ale i ve veřejné sféře a neziskových organizacích. Členem A-CSR se může stát jakákoli firma, která se aktivně podílí na ochraně životního prostředí, pečuje o své zaměstnance, nebo nějakým způsobem podporuje svůj region. Členové asociace jsou poté zveřejněni na webových stránkách asociace a propagačních materiálech, čímž se zviditelní a zlepší svou podnikovou image. A-CSR nabízí firmám vzdělávání v oblasti společenské odpovědnosti, poradenství při implementaci CSR do firmy, pomoc při začlenění zaměstnanců do CSR aktivit, vypracování etických kodexů, vypracování zpráv o společenské odpovědnosti a další služby. (Asociace společensky odpovědných firem, 2013)

7 Společenská odpovědnost firem v Plzeňském kraji

Kapitola vyhodnocuje CSR aktivity podniků z dotazníkového šetření, které bylo provedeno v Plzeňském kraji. Výzkum se uskutečnil formou on-line dotazníku, který obsahuje 18 otázek typu ANO/NE. Týkají se společenské odpovědnosti firem a jejich opatření pro trvale udržitelný rozvoj. Otázky jsou rozděleny dle jednotlivých pilířů TUR.

7.1 Cíl dotazníkového šetření

Mnoho firem CSR v podniku zavedené nemá, a přesto některé aktivity provádějí. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit jaký typ CSR aktivit podniky vykonávají automaticky a ve kterých by se naopak měly zlepšit nebo je zavést.

7.2 Cílová skupina

Výzkum se zaměřuje na podniky se sídlem Plzeňském kraji. Z oslovených 112 podniků dotazník vyplnilo celkem 59 respondentů. Výzkum se orientuje na menší a střední podniky, jelikož podniky větší mívají CSR v podniku zavedené. Ve struktuře dotazovaných firem mají malé a střední podniky 90 procentní zastoupení. Ve zbylých 10 procentech najdeme podniky velké. V tabulce č. 7 je podrobně uvedeno rozložení oslovených podniků podle jejich velikosti.

Tabulka č. 7: Struktura respondentů podle velikosti podniku

	Celkem	%
mikropodnik (1 - 9 zaměstnanců)	20	34%
malý (10 - 99 zaměstnanců)	19	32%
střední (100 - 499 zaměstnanců)	14	24%
velký (500 a více zaměstnanců)	6	10%

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Podniky se dále člení podle jejich právní formy. Drtivá většina dotázaných podniků jsou akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným. Rozdělení dotázaných podniků podle právní formy uvádí tabulka č. 8.

Tabulka č. 8: Struktura podniků dle právní formy podnikání

	Celkem	%
OSVČ	9	15%
obchodní společnost (osobní) - k.s., v.o.s.	1	2%
obchodní společnost (kapitálová) - a.s., s.r.o.	48	81%
státní podnik	1	2%

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

7.3 Metoda výzkumu

Výzkum byl realizován pomocí webového dotazníku v Google Docs (viz Příloha A). Dotazníky byly rozesílány v období od ledna 2013 do března 2013. Zpět se vrátilo celkem 59 vyplněných dotazníků.

7.4 Vyhodnocení jednotlivých otázek

Otázky jsou rozděleny do třech oblastí CSR: ekonomické, sociální a environmentální. Každá oblast obsahuje 6 otázek týkajících se CSR aktivit. U jednotlivých otázek najdeme grafy znázorňující poměr firem, které činnost vykonávají k firmám, které činí naopak. U každé otázky je graf rozdělen podle velikosti podniků.

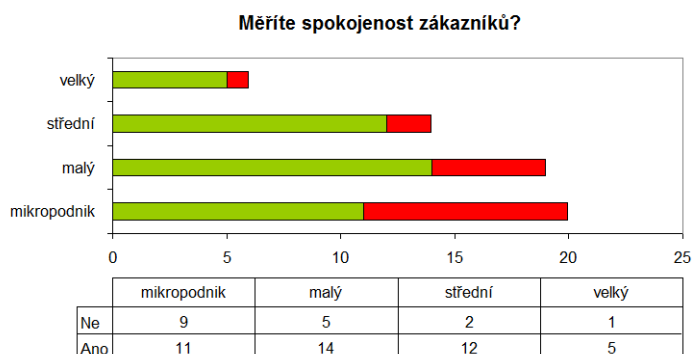
7.4.1 Firemní hodnoty (Ekonomická oblast CSR)

V této oblasti se zkoumá, jak podniky udržují a rozvíjí dobré vztahy se zákazníky, obchodními partnery a ostatními stakeholdery. Podniky jsou dále dotazovány na jejich transparentnost, dodržování pravidel a dodržování obchodních podmínek.

Otázka č. 1: Měříte spokojenost zákazníků?

Podniky sledující spokojenost zákazníků zpracovávají získané informace do různých tabulek, grafů, evidují a sepisují přání zákazníků. Informace o spokojenosti zákazníků lze čerpat z počtu reklamací a stížností nebo získáváním údajů ze smluv. Podniky mohou komunikovat přímo se zákazníkem formou anket a dotazníků. Z celkového počtu respondentů určitým způsobem spokojenost zákazníků měří 71 % podniků. Větší a střední podniky mají zavedené měření spokojenosti téměř všechny na rozdíl od mikropodniků.

Graf č. 1: Otázka č. 1

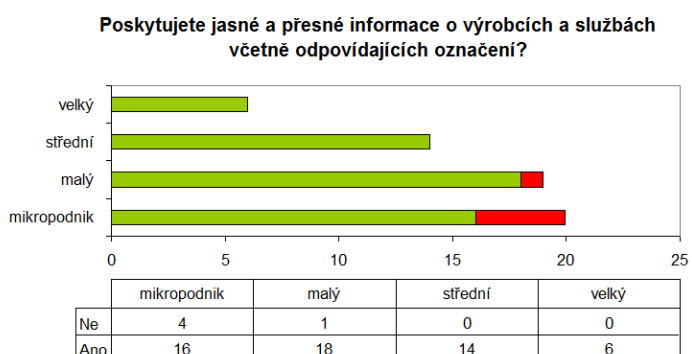

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 2: Poskytujete jasné a přesné informace o výrobcích a službách včetně odpovídajících označení?

Tuto CSR aktivitu podvědomě vykonává téměř každý podnik. Pouhých 8 % z celkového počtu dotázaných firem není dle průzkumu transparentní.

Graf č. 2: Otázka č. 2

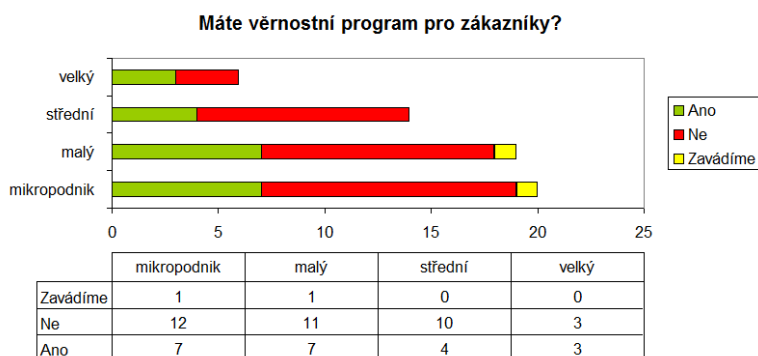

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 3: Máte věrnostní program pro zákazníky?

Pro rozvíjení dlouhodobých vztahů se zákazníky je dobré zavést nějaký věrnostní program. V průzkumu bylo zjištěno, že většina firem žádný program pro zákazníky implementovaný nemá. Záporně na otázku odpovědělo 61 % dotázaných firem, 36 % kladně a zbylé 3 % podniků věrnostní program právě zavádí.

Graf č. 3: Otázka č. 3

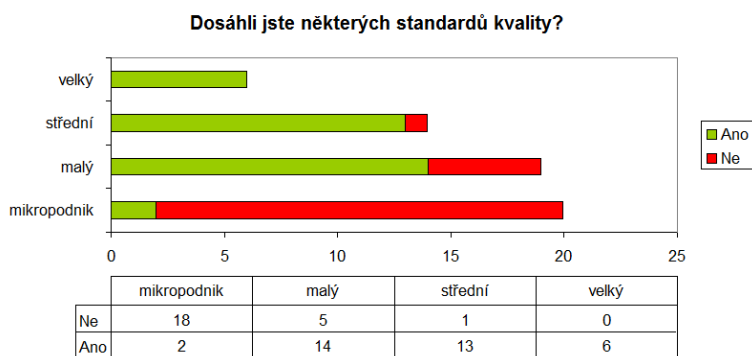

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 4: Dosáhli jste některých standardů kvality?

Pokud podnik dosáhne nějakých standardů kvality (např. ISO 9000), posílí tím svou důvěryhodnost, transparentnost a konkurenceschopnost. Překvapivě více než polovina dotázaných firem už takového standardu dosáhla. Z grafu č. 4 vidíme, že takových standardů dosahují opět spíše velké a střední podniky. Pouze dva respondenti z mikropodniků odpověděli na otázku kladně.

Graf č. 4: Otázka č. 4

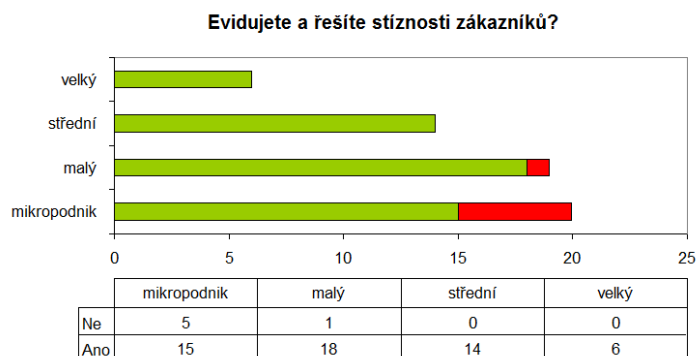

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 5: Evidujete a řešíte stížnosti zákazníků?

Každý podnik by měl na takovou otázku odpovědět kladně. Vyřizovat stížnosti a reklamace zákazníků je základním klíčem k udržení dobrých a dlouhodobých vztahů se zákazníky. Přesto se v průzkumu našlo 10 % firem, které odpověděly záporně.

Graf č. 5: Otázka č. 5

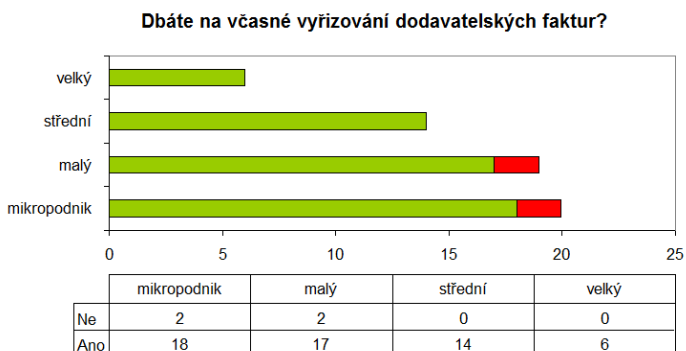

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 6: Dbáte na včasné vyřizování dodavatelských faktur?

Udržování dobrých vztahů s dodavateli je jedním ze základních cílů společenské odpovědnosti firem v oblasti ekonomického pilíře. 93 % respondentů potvrdilo, že vyřizují dodavatelské faktury včas a soustředují se na udržení stálých dodavatelů.

Graf č. 6: Otázka č. 6

Zdroj: vlastní zpracování

7.4.2 Jednání se zaměstnanci (Sociální oblast)

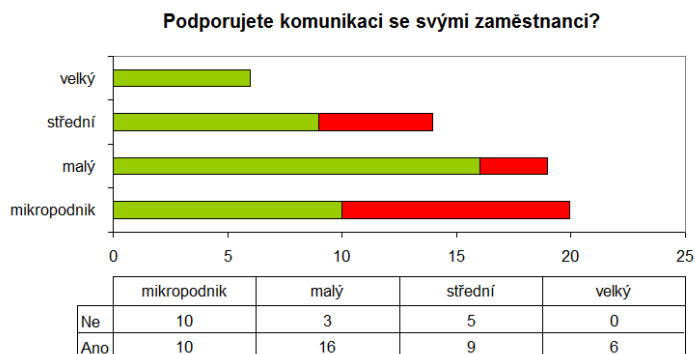
V sociální oblasti se zkoumá přístup podniků ke svým zaměstnancům. CSR aktivity z této oblasti se týkají například bezpečnosti a zdraví zaměstnanců, rozvoje zaměstnanců a stále více důležité sladění osobního a pracovního života zaměstnanců.

Otázka č. 7: Podporujete komunikaci se svými zaměstnanci?

Interní komunikaci se dlouhou dobu nevěnovala příliš velká pozornost. Tento nástroj pomáhá zvýšit motivaci zaměstnanců a podporuje jejich loajalitu. Nedostatek komunikace se zaměstnanci vede k jejich pasivitě a nezájmu o organizaci. Necelých

70 % dotázaných podniků interní komunikaci podporuje. Mají ve firmě například boxy na návrhy nebo dělají různé průzkumy spokojenosti.

Graf č. 7: Otázka č. 7

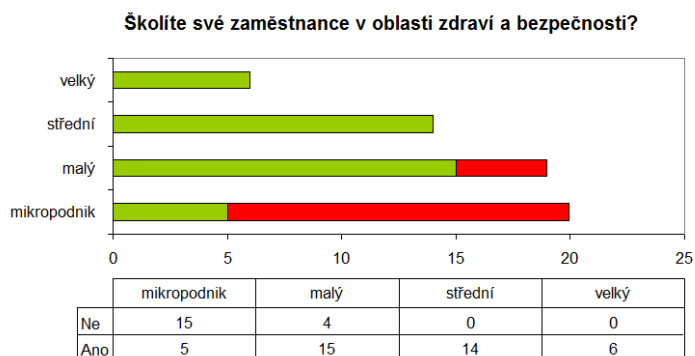

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 8: Školíte své zaměstnance v oblasti zdraví a bezpečnosti?

Školení zaměstnanců v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) se koná v rámci prevence rizik spojených s výkonem práce. Mezi malými podniky a mikropodniky se stále najde mnoho firem, které své zaměstnance v této oblasti neškolí. Z celkového počtu respondentů organizuje pravidelná školení 68 % firem.

Graf č. 8: Otázka č. 8

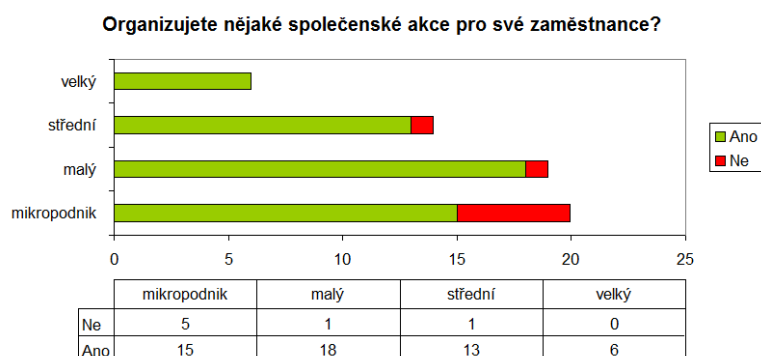

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 9: Organizujete nějaké společenské akce pro své zaměstnance?

Společenské akce slouží jako poděkování zaměstnancům za jejich doposud odvedenou práci a měly by je motivovat k dalším výkonům. Nejčastěji firmy pořádají akce v podobě večírků nebo sportovních událostí. Mezi respondenty se našlo 88 % podniků, které takto své zaměstnance chválí a odměňují.

Graf č. 9: Otázka č. 9

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 10: Podporujete sladění osobního a pracovního života vašich zaměstnanců?

Termín „work-life balance“ se stále více rozšiřuje obzvláště mezi firmami, které mají zavedené CSR. Jedná se o pomoc zaměstnavatele skloubit osobní a profesní život svých zaměstnanců. Především jde o flexibilní pracovní dobu, péči o dítě, pomoc v mateřství, apod. Osobní život zaměstnanců zajímá podle našeho výzkumu 75 % podniků.

Graf č. 10: Otázka č. 10

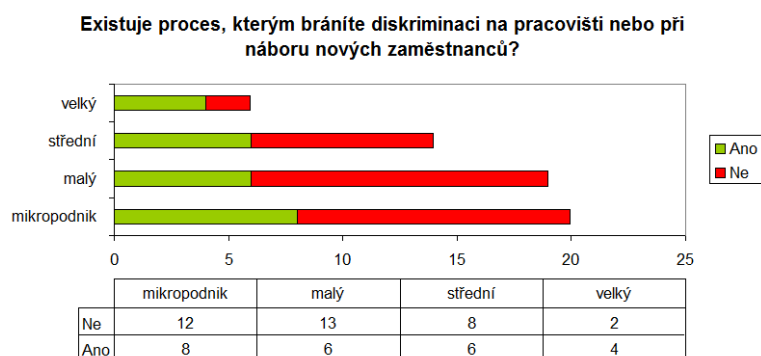
Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 11: Existuje proces, kterým bráníte diskriminaci na pracovišti nebo při nábore nových zaměstnanců?

Diskriminace na pracovišti patří mezi aspekty, které vedou k demotivaci zaměstnanců a snižují jejich loajalitu k firmě. Jedná se o porušování zásad rovnoměrného odměňování zaměstnanců za stejnou práci, rozdílné zacházení s osobami opačného pohlaví nebo s osobami jiných etnických skupin, obtěžování a šikana na pracovišti. Většina podniků zatím zavedenou obranu proti diskriminaci nemá. Je to jedna z hlavních CSR aktivit,

kteře jsou hodnocené v již zmíněné soutěži Firma roku: rovné příležitosti. Pouhých 41 % dotázaných firem odpovědělo na otázku kladně.

Graf č. 11: Otázka č. 11

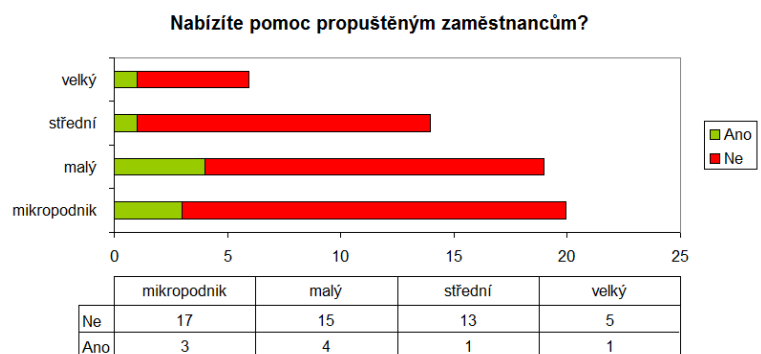

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 12: Nabízíte pomoc propuštěným zaměstnancům?

Pojem „outplacement“ se v České republice zatím příliš neuchytil. Je tím míněna nějaká pomoc propuštěným zaměstnancům nad rámec zákona. Jedná se o poradenství při hledání nové práce, podpora při rekvalifikaci, apod. V Plzeňském kraji se našlo pouhých 15 % firem, které tuto aktivitu vykonávají.

Graf č. 12: Otázka č. 12

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

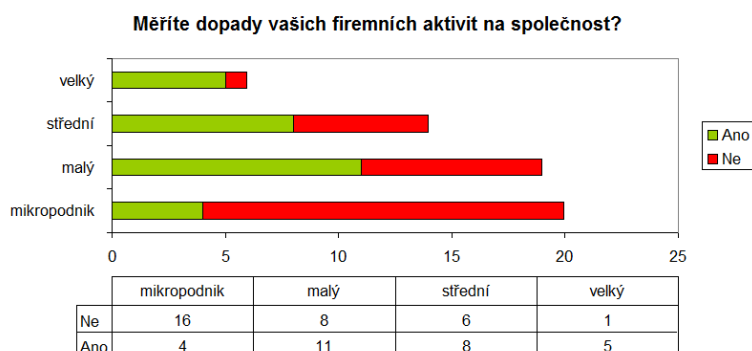
7.4.3 Vztah k životnímu prostředí (Environmentální oblast)

V oblasti environmentální se zkoumají vlivy podnikových aktivit na životní prostředí, jakým způsobem firma využívá zdroje a nakládá s odpady.

Otázka č. 13: Měříte dopady vašich firemních aktivit na společnost?

Dopady podnikových aktivit by měly být měřeny jak z hlediska podnikových vstupů (užívání zdrojů), tak z hlediska výstupů (odpady). Pokud bude podnik své dopady na životní prostředí měřit a eliminovat, může z toho být přínos nejen pro přírodu ale i pro samotný podnik v podobě ušetřených nákladů. Podle dotazníku 47 % firem své podnikové dopady měří.

Graf č. 13: Otázka č. 13

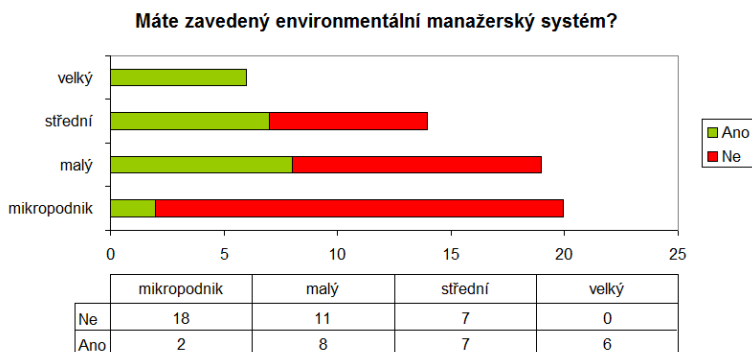

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 14: Máte zavedený environmentální manažerský systém?

Zavedení environmentálního manažerského systému (EMAS) do podniku vede ke zvyšování prosperity podniku a zároveň ke snižování jeho dopadů na životní prostředí. Zahrnutí péče o životní prostředí do strategie firmy se stává trendem spíše u velkých podniků, které na to mají prostředky. Podle výzkumu má tento systém zavedeno 39 % podniků.

Graf č. 14: Otázka č. 14

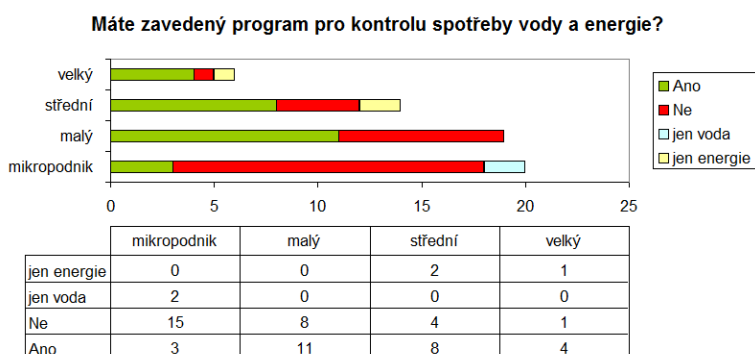

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 15: Máte zavedený program pro kontrolu spotřeby energie a vody?

Je dobré ve firmě sledovat spotřebu vody a energie průběžně a ne čekat na roční vyúčtování. Průběžná data se mohou porovnávat s předchozími obdobími a podle výsledků spotřebu snižovat. Tento program nemá vůbec zavedeno 47 % podniků.

Graf č. 15: Otázka č. 15

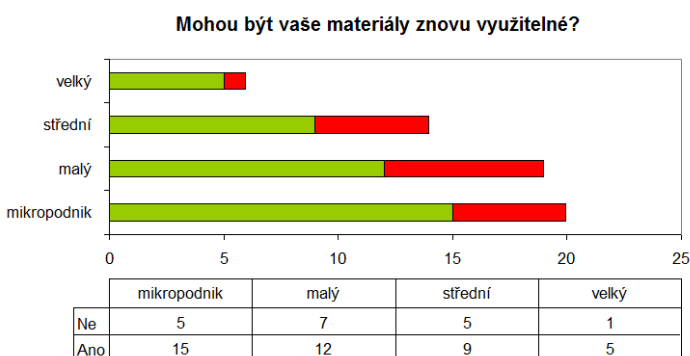

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 16: Mohou být vaše materiály znovu využitelné?

Spotřebovávání zdrojů naší planety se stává čím dál tím větším problémem, proto se používání recyklovatelného materiálu považuje za jednu z nejdůležitějších CSR aktivit podniků. Aby měly domácnosti možnost recyklovat, musí se jim dostávat produktů recyklovatelných. Ve výzkumu se přesto objevilo 31 % negativních odpovědí.

Graf č. 16: Otázka č. 16

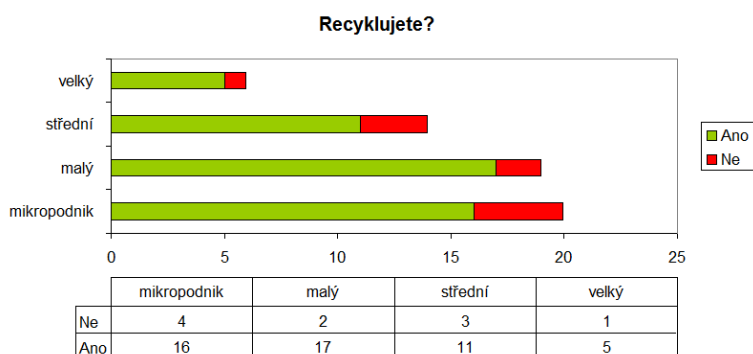

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 17: Recyklujete?

Na otázku ohledně samotného recyklování se už našly příznivější odpovědi. Pouhých 17 % respondentů odpovědělo, že ve svém podniku nemají recyklaci zavedenou.

Graf č. 17: Otázka č. 17

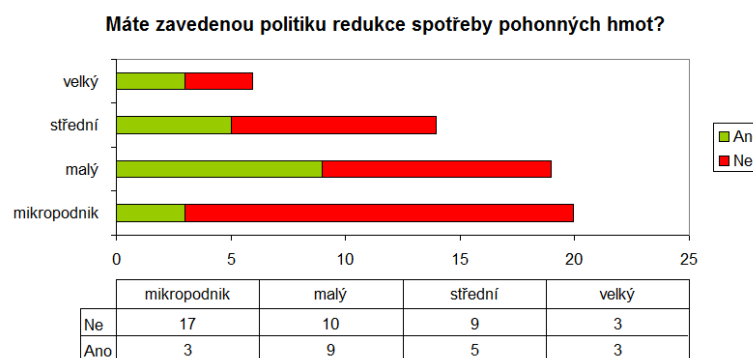

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Otázka č. 18: Máte zavedenou politiku redukce spotřeby pohonných hmot?

Za velký globální problém se považuje nadměrná produkce CO₂ a vyčerpávání neobnovitelných zdrojů energie, především ropy. Podniky mohou problému pomáhat prostřednictvím sledování, kontroly a redukce spotřeby pohonných hmot. Politiku pro redukci spotřeby pohonných hmot má zatím zavedeno jen několik málo podniků, podle našeho výzkumu je to 34 %.

Graf č. 18: Otázka č. 18

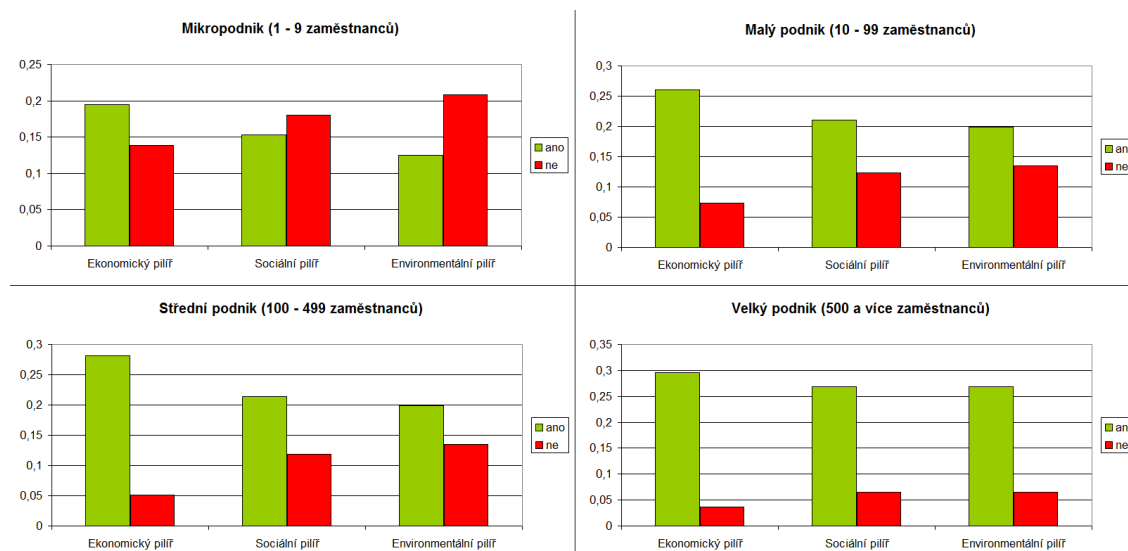
Zdroj: vlastní zpracování, 2013

7.5 Shrnutí dotazníkového šetření

Celkový poměr kladných a záporných odpovědí se pohybuje kolo 2,5:1 ve prospěch odpovědí kladných. Největší převis se nachází v pilíři ekonomickém a to v poměru 3:1. CSR aktivity v této oblasti tedy podniky plní téměř automaticky. Podle velikosti firem dopadly se společenskou odpovědností nejlépe velké podniky s poměrem 5:1. Plnění CSR aktivit podniků je znázorněno v grafu č. 19 jako procentuální vyjádření kladných a záporných odpovědí. Z grafů je patrné, že s růstem podniku se do jeho strategie

postupně zavádí další činnosti. Malé podniky řeší spíše všední a akutní problémy. Podniky střední a velké si mohou dovolit zavádět CSR a environmentální management a tím posílit svou viditelnost a důvěryšnost.

Graf č. 19: Plnění CSR aktivit podniků dle velikosti a pilířů

Zdroj: vlastní zpracování, 2013

Za nejméně prováděnou CSR aktivitu v plzeňských firmách byla vyhodnocena „pomoc propuštěným zaměstnancům“ neboli „outplacement“. Dokonce mezi velkými podniky se našel pouze jeden, který ji vykonává. Celkově tato aktivita není v České republice zatím moc známá. Jejím zavedením může podnik omezit negativní dopady související s propouštěním zaměstnanců a udržet jejich loajalitu i při ukončení pracovního vztahu.

Z environmentálního pilíře by bylo dobré vylepšit kontrolu a redukci spotřeby pohonných hmot, vody a energie v některých firmách. Na webových stránkách www.data-energy.eu může například každá firma bezplatně užívat program D.E.M.I. (Data Energy Manage Information). Program slouží ke sledování a kontrole spotřeby vody, energie a plynu. Uživatel do programu zadává data podle příslušných kategorií a může je uspořádat do skupin. Kromě toho, že data jsou uchovávána na serveru a nikdy je firma neztratí, poskytuje program mnoho dalších funkcí.

Naopak za aktivity, které mají téměř všechny podniky zavedené a nepotřebují vylepšovat, jsou podle výzkumu považovány aktivity týkající se transparentnosti firem. Patří sem včasné dodržování dodavatelských faktur nebo jasné a přesné označování výrobků.

Průzkum shledal jako nejlepší společensky odpovědnou firmu v Plzni akciovou společnost Plzeňský Prazdroj. V následující kapitole rozebereme podrobněji jeho strategii pro trvale udržitelný rozvoj a jeho konkrétní CSR aktivity.

8 Trvale udržitelný rozvoj společnosti Plzeňský Prazdroj, a. s.

V Plzeňském kraji se za leadera v oblasti společenské odpovědnosti firem a trvale udržitelného rozvoje považuje společnost Plzeňský Prazdroj, a. s. Jeho hlavním cílem se stalo budování dobrých vztahů s okolím, dosahování úspěchu, efektivní využívání přírodních zdrojů a především plnění očekávání svých spotřebitelů. (Plzeňský Prazdroj, a. s., 2013)

Podnik má ve své strategii zakomponováno deset základních principů trvale udržitelného rozvoje. Některé z nich podporují cíle strategie České republiky v trvale udržitelném rozvoji. Kontrola plnění cílů ČR probíhá prostřednictvím analýzy indikátorů trvale udržitelného rozvoje.

V této kapitole se seznámíme se strategií trvale udržitelného rozvoje pivovaru Plzeňský Prazdroj, a. s. a zanalyzujeme vybrané indikátory České republiky, jejichž příznivý vývoj se snaží podnik ovlivnit.

8.1 Představení podniku

Název firmy:	Plzeňský Prazdroj, a. s.
Sídlo podniku:	Plzeň
Vznik:	1. května 1992
Právní forma:	akciová společnost
Základní kapitál:	2 000 000 000,- Kč
Akcie:	2 000 000 ks (jmenovitá hodnota 1000 Kč)

Plzeňský Prazdroj, a. s. je považován za nejdůležitějšího výrobce a vývozce piva ve střední a východní Evropě. Dovoz provádí do více než 50 zemí světa. Na domácím a zahraničním trhu ročně prodá necelých 10 milionů hektolitrů ročně. Své pivo vaří v následujících pivovarech: Plzeňský Prazdroj, Gambrinus, Radegast a Velké Popovice. Pivovar se stal součástí společnosti SABMiller, která působí na šesti kontinentech světa. (Plzeňský Prazdroj, a. s., 2013)

8.2 Ocenění podniku

V oblasti společenské odpovědnosti Plzeňský Prazdroj, a. s. získal již čtvrtým rokem ocenění TOP Odpovědná firma v hlavní kategorii.

Kromě ocenění v oblasti CSR získala firma mnoho dalších. Účastnila se mimo jiné tzv. „pivních Oskarů“, což je mezinárodní degustační soutěž pív v Británii. Piva Master Zlatý a nealkoholický Birell zde vyhrály zlatou medaili. Na úrovni České republiky existuje obdobná soutěž „Zlatý pohár PIVEX“, kde získal zlatou medaili Gambrinus světlý. (Plzeňský Prazdroj, a. s., 2012)

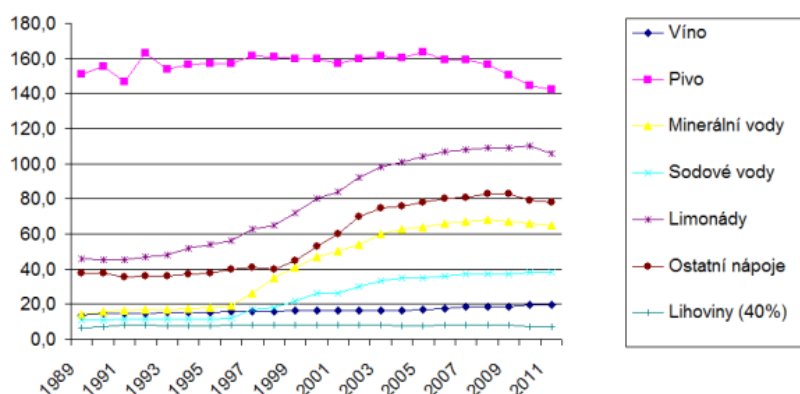
8.3 10 priorit trvale udržitelného rozvoje

Plzeňský Prazdroj, a. s. si stanovil deset hlavních priorit trvale udržitelného rozvoje, kterými se řídí a propaguje je. Některé z nich dokonce naplňují cíle strategie České republiky v oblasti TUR.

8.3.1 Priorita 1: Odpovědná konzumace alkoholu

Tento princip by ve své firemní strategii měl mít zahrnutý každý podnik zabývající se výrobou alkoholu, především piva. Když se podíváme na spotřebu nápojů v ČR a jejich skladbu, nachází se spotřeba piva už několik let ve vedoucí pozici oproti ostatním nápojům (alkoholických i nealkoholických). Průměrná spotřeba piva na jednoho člověka se pohybuje mezi 140 a 165 litry za rok. Konkrétní hodnoty jsou uvedeny v příloze B a v příloze C.

Graf č. 20: Spotřeba alkoholických a nealkoholických nápojů v ČR

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2013

Konzumace piva patří k českému životnímu stylu a tradici. Jeho nezodpovědné užívání může mít však negativní dopad jak na jedince, tak na celou společnost. Každý spotřebitel je zodpovědný sám za své jednání. Povinností podniku je však dostatečně spotřebitele informovat o možných následcích přehnané konzumace. Plzeňský Prazdroj, a. s. patří mezi zakládající členy Iniciativy zodpovědných pivovarů. Tato instituce si klade za cíl samoregulaci v oblasti komerční komunikace pivovarů. (Plzeňský Prazdroj, a. s., 2013)

Marketing Plzeňský Prazdroj, a. s. se řídí podle tzv. etického kodexu, který shrnuje základní pravidla pro tvoření reklamy na pivo. Etický kodex odpovědných výrobců piva obsahuje mnoho zákazů v oblasti komerční komunikace. Zde jsou uvedeny některé principy samoregulace:

- Je zakázáno záporně či ironicky hodnotit abstinenci.
- Reklama nesmí být orientována na nezletilé osoby.
- Konzumace piva nesmí být v reklamě spojována s řízením vozidel.
- V reklamě nesmí být propagovány nebezpečné aktivity.
- Reklama nesmí propagovat zklidňující účinky alkoholu za účelem vyřešení osobních problémů.
- V reklamě nesmí být zobrazeny těhotné ženy konzumující alkohol.
- Je zakázáno vytvářet dojem, že konzumací piva spotřebitel může dosáhnout společenského či sexuálního úspěchu.
- Reklama nesmí ukazovat konzumaci piva v prostředí hřbitovů a posvátných míst.

(Etický kodex Plzeňského Prazdroje, a. s., 2013)

Tímto však aktivity společnosti v oblasti propagování odpovědné konzumace piva nekončí. Od roku 2006 spolupracuje s občanským sdružením SANANIM, které se zaměřuje na omezování řízení pod vlivem alkoholu. Projekt nese jméno Promile INFO. Jeho stánky jsou k vidění na různých festivalech a akcích spojených s konzumací piva. Ve spolupráci s ministerstvem dopravy firma distribuuje tácky pod pivo, které nějakým vtipným způsobem upozorňují na bezpečnost dopravy na silnicích. V roce 2012 distribuovala firma celkem 1,5 milionů propagačních tácků pod pivo s tematikou

odpovědné konzumace. Další aktivity společnost propaguje na webové stránce *napivosrozumem.cz*. Aktivity nejsou zaměřeny jen na spotřebitele. Pozornost je věnována také zaměstnancům Plzeňského Prazdroje, a. s., kteří jsou v oblasti odpovědné konzumace alkoholu důkladně školeni. (Plzeňský Prazdroj, a. s., 2013)

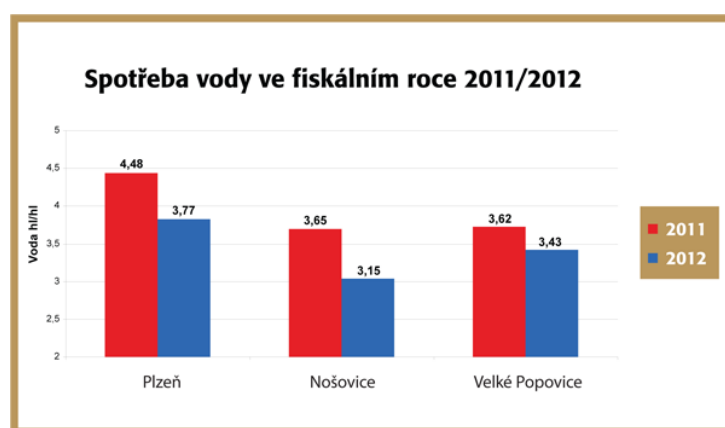
V roce 2012 probíhali v této oblasti tři projekty. Kromě vylepšení webových stránek *www.napivosrozumem.cz* a zvyšování jejich návštěvnosti firma spustila novou aplikaci do telefonu Promile INFO. Tato aplikace počítá podle zadaných hodnot přibližné množství alkoholu v krvi. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

8.3.2 Priorita 2: Snižování spotřeby vody

Podle průzkumů sdružené společnosti SABMiller hrozí do budoucna České republice nedostatek vody, proto je důležité šetrné nakládání s tímto zdrojem. Pivo obsahuje 95 % vody a na výrobu 1 hl je průměrně potřeba až 5 hl vody. Cílem Plzeňského Prazdroje, a. s. se stalo snižování spotřeby vody při zachování stejné kvality. Realizují tento cíl používáním nejmodernějších technologií a hledáním nových možností.

V roce 2012 proběhlo mnoho projektů zaměřených na úsporu vody. Projekty se týkaly zejména recyklace vody a optimalizace procesů. V Plzni se pomocí projektů podařilo spotřebu snížit oproti roku 2011 o 0,71 hl vody na 1 hl uvařeného piva. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

Graf č. 21: Snižování spotřeby vody Plzeňského Prazdroje, a. s.

Zdroj: Plzeňský Prazdroj, a. s., 2013

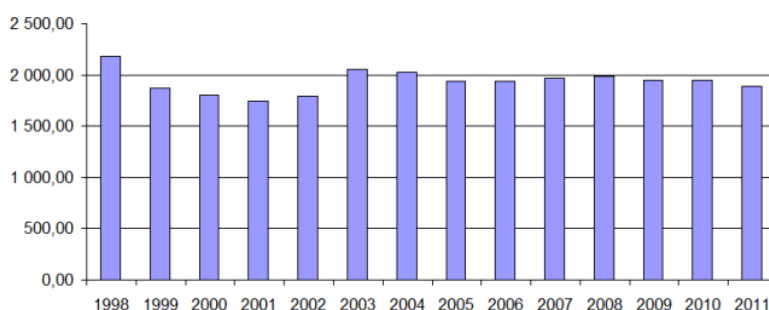
Indikátor TUR: Odběry povrchových a podzemních vod

Snižováním spotřeby vody firma naplňuje jeden ze strategických cílů TUR České republiky. Voda, která je nezbytná pro život a vykonávání veškerých činností, se může stát nedostatkovým zdrojem. Strategickým cílem je tedy sledovat a snižovat její spotřebu, což monitoruje tento indikátor. Bývá vyjádřen jako objemy ročních odběrů povrchových vod dle jednotlivých sektorů. (Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR, 2010)

Pivovar ročně spotřebuje více než 3 000 000 m³ vody. Pro výrobu piva odebírá vodu z artézských studní. Ročně z těchto hlubinných studní odebere zhruba 850 000 m³. Dále využívá říční vodu pro účely chlazení a namáčení ječmene, kde se roční spotřeba pohybuje okolo 500 000 m³. Mezi největšího dodavatele patří plzeňská vodárna, která dodává vodu pro běžné provozní účely. Zde spotřeba přesahuje 2 000 000 m³.

V grafu č. 22 vidíme celkové odběry vody v ČR uvedené v milionech m³. Ve sledovaném období klesly odběry vody o cca 13,4 %. Konkrétní hodnoty jsou uvedeny v příloze D.

Graf č. 22: Celkové odběry vody v ČR

Zdroj: vlastní zpracování dle MZE, 2013

8.3.3 Priorita 3: Snižování spotřeby energie a úrovně emisí

Výrobní proces Plzeňského Prazdroje, a. s. je závislý na využívání energií. Firma se snaží, aby dopady měly minimální vliv na kvalitu života okolí. Zaměřuje se na efektivní využití paliv a využívání obnovitelných zdrojů. Do roku 2020 si podnik dal za cíl snížit objem emisí CO₂ plynoucích ze spotřeby fosilních paliv ve výrobě o 50%. Za hlavní projekt v roce 2012, kterým pivovar snížil úroveň emisí, bylo považováno tzv. rejímání CO₂. Jedná se o zpětné jímání při výrobě a kvašení piva. Ušetří se tím přibližně 280 tun CO₂ za rok, které by se musely vyrobit užitím fosilních zdrojů. Další část energie

pivovar vyrábí spalováním pivovarského odpadního mláta. Spalováním vyrábí zelenou energii v podobě páry. Hlavní cíl do roku 2015 v minimalizaci spotřeby energie je realizace projektu na využití bioplynu z čistírny odpadních vod jako energie. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

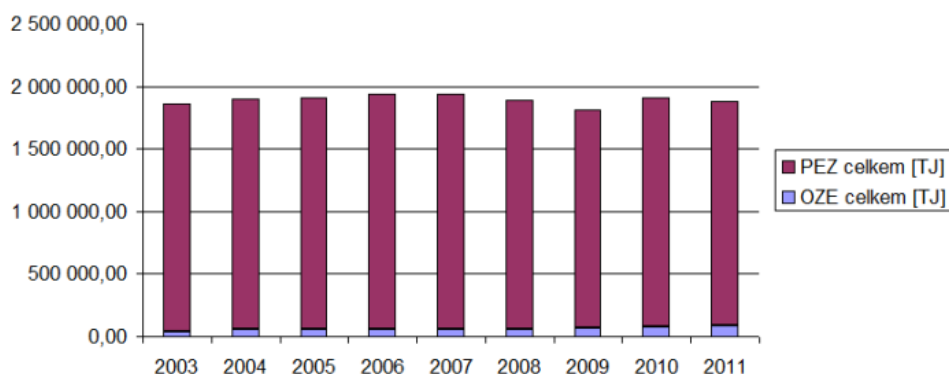
Pomocí této priority přispívá Plzeňský Prazdroj, a. s. ke zlepšení následujících dvou indikátorů trvale udržitelného rozvoje ČR.

Indikátor TUR: Podíl energie z obnovitelných zdrojů

Obnovitelné zdroje energie (OZE) jsou velmi důležité především z důvodu očekávaného vyčerpání zdrojů neobnovitelných. Využívání obnovitelných zdrojů zatěžuje životní prostředí méně. Jedná se o energii větru, slunečního záření, vody, půdy, vzduchu, biomasy, geotermální energie apod. Indikátor je vyjádřen jako procento obnovitelných zdrojů na primárních energetických zdrojích (PEZ). (Situační zpráva k SRUR, 2012)

Podíl energie vyrobené z obnovitelných zdrojů na celkových v ČR, jak vidíme z grafu č. 23, je velmi malý. Od roku 2003 došlo k mírnému růstu o 2,29 %, stále však energie vyrobená z obnovitelných zdrojů nepřesáhla 5 %. Dlouhodobým cílem ČR je dosáhnout 15 % podílu OZE na PEZ. Konkrétní hodnoty, podle kterých je sestaven graf, jsou uvedeny v příloze E. Na území ČR se nejvíce využívá energie z vody a energie z biomasy. V posledním sledovaném roce má vysoký podíl i sluneční energie vyrobená fotovoltaickými instalacemi.

Graf č. 23: Podíl energie vyrobené z OZE na celkových PEZ

Zdroj: vlastní zpracování dle MPO a ČSÚ, 2013

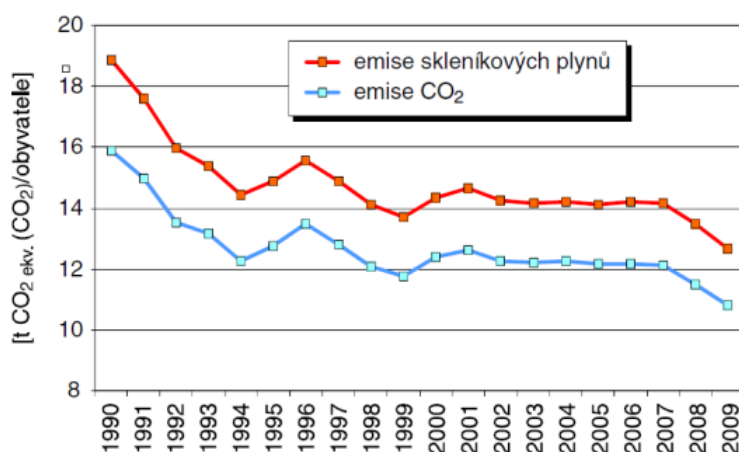
Indikátor TUR: Emise skleníkových plynů na obyvatele a na jednotku HDP

Produkce emisí skleníkových plynů posiluje skleníkový efekt atmosféry a tím dochází ke klimatickým změnám, což má negativní dopad na hospodářství. Česká republika se tedy zavázala ke snižování jejich produkce. Emise na obyvatele vyjadřují, jak obyvatele emise zvyšují a vypočítá se jako úhrn emisí skleníkových plynů přepočtený na střední stav obyvatel. Emise skleníkových plynů na jednotku HDP ukazuje uhlíkovou náročnost tvorby HDP a získáme ho jako úhrn emisí skleníkových plynů přepočtený na jednotku HDP. (Situační zpráva k SRUR, 2012)

Indikátory skleníkových plynů jsou v ČR stále nad průměrem zemí Evropské unie a to díky zaměření ekonomiky země na průmysl. Od roku 1990 do roku 1994 emise výrazně klesly a poté došlo ke stagnaci a občasnému růstu. Jelikož se ČR zavázala ke snižování emisí Evropské unii, dochází od roku 2007 opět k poklesu.

Jistě v tom hraje určitou roli také vyvíjející se trend zavádění CSR do podniků. Snižování emisí CO₂ a skleníkových plynů patří mezi základní aktivity při zavádění CSR do firmy.

Graf č. 24: Emise skleníkových plynů na obyvatele v ČR

Zdroj: Situační zpráva ke Strategickému rámci udržitelného rozvoje ČR, 2012

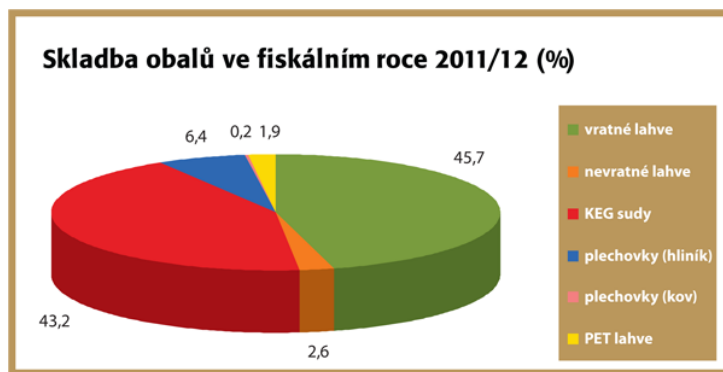
8.3.4 Priorita 4: Používání vratného a recyklovatelného materiálu

Ekologickou zátěž spojenou s výstupy podniku se pivovar snaží zmírnit využíváním plně recyklovatelného materiálu. Ekologicky nejšetrnější variantou se stala distribuce piva přímo do pivních tanků. Převáží se v cisternách a nepotřebuje žádný obal. V České

republiky nyní najdeme přes 600 provozoven, které prodávají konečným spotřebitelům tankové pivo. Jejich počet se stále rozrůstá.

Nejlepším řešením při prodeji piva konečným spotřebitelům jsou vratné lahve. Stále stoupá poptávka spotřebitelů po pohodlnějších PET lahvích. Proto zahájil Plzeňský Prazdroj, a. s. provoz vlastní linky pro stáčení piva do PET lahví, které jsou plně recyklovatelné. Většina těchto lahví je doopravdy recyklována díky širokému povědomí o potřebě třídění odpadů. Mezi další obaly využívané pivovarem patří tzv. KEG sudy, které lze mnohokrát znovu použít a mají velmi dlouhou životnost. V grafu č. 21 vidíme procentní rozložení obalů Plzeňského Prazdroje, a. s. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

Graf č. 25: Skladba obalů Plzeňského Prazdroje, a. s.

Zdroj: Plzeňský Prazdroj, a. s., 2013

Priorita 5: Směr k provozu s nulovým odpadem

Při výrobě piva vzniká mnoho odpadů, které jsou organického původu a lze je tedy znovu využít. Dlouhodobým cílem Plzeňského Prazdroje, a. s. se stal provoz s nulovým odpadem. V roce 2012 bylo v jeho provozovnách vyprodukováno 164 355 tun odpadů, z toho však 98,8 % se pivovaru podařilo znovu využít.

Každý rok na konci léta Plzeňský Prazdroj, a. s. organizuje hudební festival Pilsner Fest. Tato akce získala certifikát „Čistý festival“ od obalové společnosti EKO-KOM. Organizátoři festivalu rozdávali za každý vrácený kelímek body a za 30 bodů dostal návštěvník zdarma pivo. K čistotě festivalu přispělo více než 4000 návštěvníků. Druhý projekt, který pivovar v rámci této priority organizuje, je kompostování odpadních etiket. Firma chce do budoucna stále minimalizovat průmyslový odpad a hledat nové

způsoby, kterými může odpady znovu využít. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

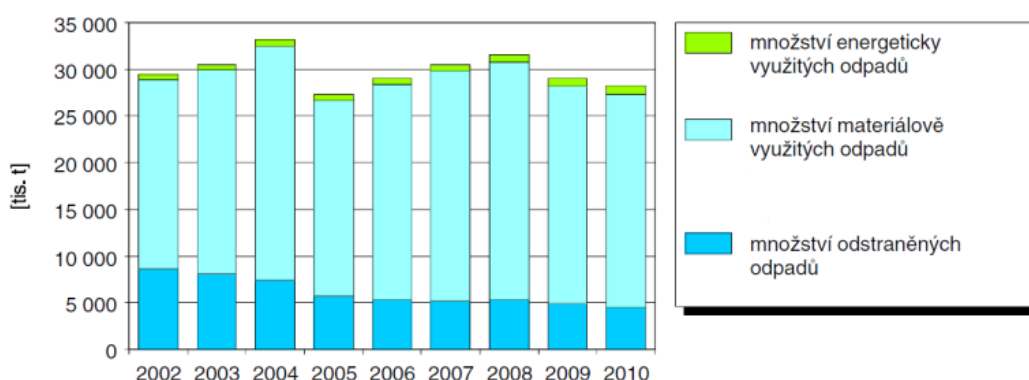
Prioritami 4 a 5 napomáhá Plzeňský Prazdroj, a. s. k plnění strategie trvale udržitelného rozvoje ČR. Konkrétně ke zlepšování vývoje následujícího indikátoru.

Indikátor TUR: Nakládání s odpady podle hlavních způsobů nakládání

Efektivním nakládáním s odpady lze snižovat náročnost ekonomického systému na materiály. Indikátor se dá považovat za komplexní ukazatel zátěže životního prostředí. Monitoruje trend ve vývoji způsobů nakládání s odpady, tedy jejich shromažďování, sběr, výkup, přeprava, doprava, skladování, využití a odstranění. (Situační zpráva k SRUR, 2012)

V grafu č. 26 vidíme, že se stále zvyšuje podíl využívání odpadů oproti jeho odstraňování. Vývoj jde tímto směrem především díky rozvoji technologií. Materiálovým využitím odpadů chápeme např. rekultivaci, terénní úpravy a recyklaci.

Graf č. 26: Nakládání s odpady v ČR dle vybraných způsobů nakládání

Zdroj: Situační zpráva ke Strategickému rámci udržitelného rozvoje ČR, 2012

8.3.5 Priorita 6: Spolupráce s dodavateli, kteří sdílejí stejné hodnoty

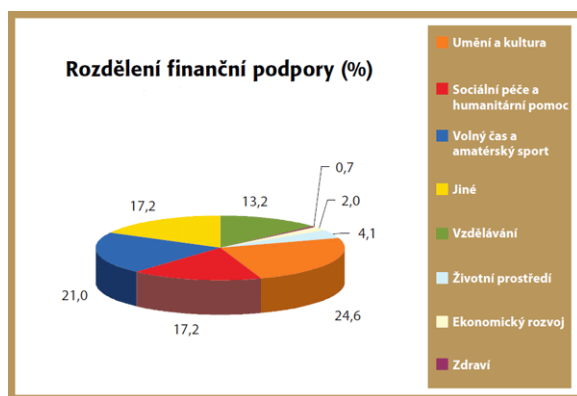
Plzeňský Prazdroj, a. s. se snaží na koncepci trvale udržitelného rozvoje naučit všechny, kteří s ním chtějí spolupracovat. Firma se řídí principy odpovědného dodavatele a snaží se, aby obchodní partneři tyto principy následovali, a pomáhá s implementací. Dodavatelé jsou vystaveni nejen kontrole kvality dodávaných surovin, ale také kontrole jejich odpovědného chování. Z důvodu předcházení nedostatků jsou organizována setkání obchodních partnerů, kde sdílí své zkušenosti. Přispívá to k dlouhodobé spolupráci a partnerství s těmito dodavateli. V roce 2012 Plzeňský Prazdroj, a. s.

uspořádal setkání se svými distributory a s českými pěstiteli ječmene a chmele. Na setkáních byli partneři seznámeni s novými trendy, vyhodnotili dosavadní spolupráci a vyměnili si své zkušenosti. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

8.3.6 Priorita 7: Podpora rozvoje regionů

Plzeňský Prazdroj, a. s. dbá na dobré vztahy s okolím, ve kterém působí. Investice za rok 2012 na rozvoj regionů činily 15,1 milionů korun. Každý rok v této oblasti realizuje mnoho projektů. Nejznámější je Prazdroj lidem, v jehož rámci podnik rozdělí finanční dar na realizaci zajímavých veřejně prospěšných projektů. V roce 2012 proběhl již desátý ročník této soutěže. Během deseti let svého působení bylo podpořeno 305 projektů a rozdělená částka činila více než 70 milionů korun. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

Graf č. 27: Finanční podpora regionů Plzeňského Prazdroje, a. s.

Zdroj: Plzeňský Prazdroj, a. s., 2013

8.3.7 Priorita 8: Přispívání ke snižování HIV/AIDS

V České republice není výskyt HIV tak vysoký jako v jiných státech. Společnost proto nedbá na řádnou prevenci. Plzeňský Prazdroj, a. s. se snaží podporovat preventivní programy a zvyšovat informovanost o rizicích a způsobech ochrany veřejnosti. Spolupracuje s Domem světla, který pomáhá lidem postiženým HIV/AIDS, nabízí léčebné terapie a pobyty. Plzeňský Prazdroj, a. s. se podílí na projektu Červená stužka, což je mezinárodní symbol boje proti AIDS. Zaměstnanci pivovaru se již třetím rokem ve velkém počtu účastnili dobročinné sbírky. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

8.3.8 Priorita 9: Respektování lidských práv

Podnik se stal v minulém roce nejvyhledávanějším zaměstnavatelem Plzeňského kraje. Se svými zaměstnanci udržuje dobré a dlouhodobé vztahy a tím přispívá k jejich motivaci a celkové loajalitě. Dosahuje toho prostřednictvím dodržování základních rovnoprávních principů:

- zákaz nucené práce,
- odmítání práce dětské,
- právo na komunikaci, sdružování a kolektivní vyjednávání zaměstnanců,
- odmítání diskriminace,
- spravedlivé odměňování,
- bezpečné pracovní prostředí.

Společnost motivuje své zaměstnance nejen férovým odměňováním v podobě výplaty. Nabízí řadu benefitů nebo možnost kariérního růstu. Plzeňský Prazdroj, a. s. umožňuje praxi talentovaným vysokoškolským studentům díky své účasti na veletrhu pracovních příležitostí. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

8.3.9 Priorita 10: Transparentní komunikace a vykazování výsledků

Základem úspěšného naplnění strategie trvale udržitelného rozvoje je aktivní účast všech zaměstnanců v tomto směru. Zaměstnanci jsou vedeni k odpovědnému přístupu i mimo práci. Udržitelný rozvoj jde skrz všechny činnosti, které pivovar vykonává. Na základě úspěšného plnění svých cílů se firma v roce 2012 umístila na třetím místě v rámci organizace sdružující světové pivovary SABMiller. O CSR aktivitách Plzeňský Prazdroj, a. s. informuje veřejnost prostřednictvím médií, webových stránek a pořádá tiskové konference. Od roku 2006 každoročně vydává Zprávu o trvale udržitelném rozvoji, kde hodnotí aktivity a projekty minulého fiskálního roku. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

Spotřebitelé považují Plzeňský Prazdroj, a. s. za důvěryhodný podnik díky jeho dlouholeté tradici, transparentnímu vykazování výsledků, ekologickému cítění, finanční pomoci Plzeňskému regionu a v neposlední řadě díky jeho kvalitním výrobkům z prvotřídních českých surovin. Společenská odpovědnost dala podniku dobré jméno a

posílila jeho konkurenceschopnost. Pivovary, které vstoupí na trh do Plzeňského kraje, mají mizivou šanci dosáhnout takového úspěchu jako Plzeňský Prazdroj, a. s.

8.4 Výdaje na trvale udržitelný rozvoj

V roce 2012 společnost investovala do trvale udržitelného rozvoje 105 400 000 Kč. Z této sumy více než 90 milionů putovalo do technologií ohleduplných k životnímu prostředí. (Zpráva o TUR Plzeňského Prazdroje, a. s., 2012)

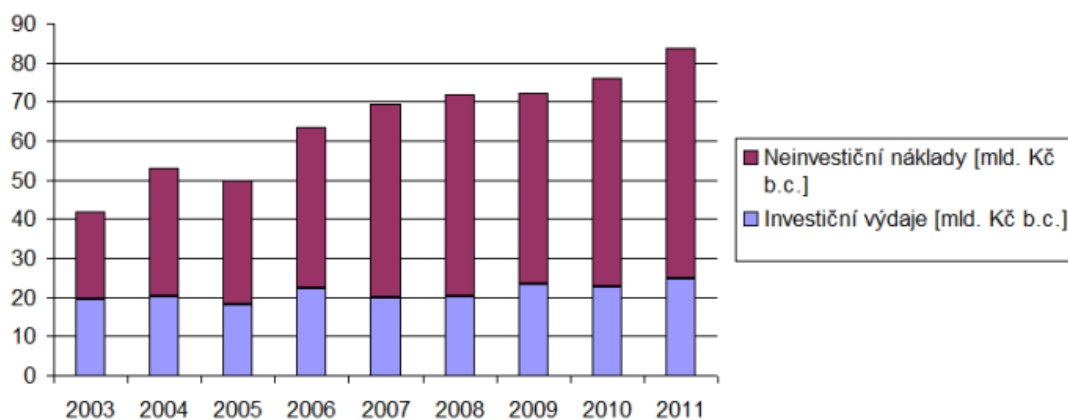
Tyto investice se odrazí v následujícím indikátoru udržitelného rozvoje ČR, který je součtem nákladů na ochranu životního prostředí všech ekonomických subjektů.

Indikátor TUR: Výdaje na ochranu životního prostředí

Indikátor je považován za základní ukazatel vlivu na životní prostředí. Je součtem investičních a neinvestičních nákladů všech ekonomických subjektů ČR. Do investičních výdajů zahrnujeme investice do snižování, eliminování a kontroly znečištění vznikající podnikáním. Mezi neinvestiční náklady patří např. mzdové náklady a spotřeba materiálu a energií. (Situační zpráva ke SRUR, 2012)

V grafu č. 28 vidíme vývoj indikátoru od roku 2003. Ukazatel je uveden v miliardách Kč, konkrétní částky najdeme v příloze F. Indikátor ve sledovaném období rostl. Pouze v roce 2005 byl zaznamenán mírný pokles jak investičních, tak neinvestičních výdajů. Hlavním předmětem investic ekonomických subjektů do ŽP je nakládání s odpadními vodami, s odpady a ochrana klimatu.

Graf č. 28: Výdaje ekonomických subjektů na ochranu ŽP

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2013

Závěr

V Plzeňském kraji se mezi podniky za poslední dobu rozšířila myšlenka trvale udržitelného rozvoje (TUR). Mnoho firem má zavedeno nebo zavádí do své strategie koncept společenské odpovědnosti (CSR) a vykonávají činnosti, kterými se snaží zmírňovat dnešní problémy v této oblasti (nedostatek zdrojů, klimatické změny, apod.). Dokonce podniky, které CSR zavedené nemají, mnoho takových aktivit vykonávají. Podnikové CSR aktivity bývají rozděleny podle hlavních oblastí trvale udržitelného rozvoje na ekonomické, environmentální a sociální. Firmy postupným růstem zavádí do své strategie další činnosti. Malé podniky řeší spíše všední a akutní problémy, zatímco střední a velké podniky si mohou dovolit zavádět rozsáhlejší koncepty a systémy. Není tedy pravda, že pro dosahování trvalé udržitelnosti se musí zpomalit hospodářský růst. Rozvoj může pokračovat, zatímco ekologická náročnost snižovat.

V Plzeňském kraji se koncept CSR šíří díky Asociaci společensky odpovědných firem, která byla založena za tímto účelem. Také zde určitou roli hraje Plzeňský Prazdroj, a. s., který je známý pro svůj zájem o trvale udržitelný rozvoj.

Plzeňský Prazdroj, a. s. si stanovil deset hlavních priorit, kterými se řídí a propaguje. Některé z nich dokonce naplňují cíle strategie České republiky v trvale udržitelném rozvoji. České republice podle průzkumu společnosti SABMiller hrozí do budoucna nedostatek vody. Jeden z dílčích cílů ČR je „Snižování odběru povrchových a podzemních vod“. Plzeňský Prazdroj, a. s. tomuto cíli přispívá tím, že každoročně snižuje spotřebu vody, která je u výroby piva velmi vysoká. Realizace se uskutečňuje používáním nejmodernějších technologií, hledáním nových možností, optimalizací procesů a také recyklací vody. Plzeňský Prazdroj, a. s. dále podporuje plnění následujících cílů ČR: snižování emisí, zvýšení využívání obnovitelných zdrojů energie a efektivní nakládání s odpady. Do trvale udržitelného rozvoje firma investovala v roce 2012 více než 100 milionů Kč. Tato investice se odrazí v indikátoru ČR, který je součtem investičních a neinvestičních nákladů všech ekonomických subjektů do TUR. Kromě činností, kterými podnik naplňuje strategii TUR České republiky, vykonává Plzeňský Prazdroj, a. s. několik specifických činností v oblasti TUR. Jedná se například o šíření myšlenky odpovědné konzumace alkoholu, jelikož jeho nadměrné užívání může mít negativní dopad nejen na jedince, ale i na celou společnost.

Díky propagaci principů trvale udržitelného rozvoje, dlouholeté tradici, transparentnosti, ekologickému cítění, finanční pomoci Plzeňskému regionu je podnik považován za důvěryhodný. Společenská odpovědnost dala podniku dobré jméno a posílila tak jeho konkurenceschopnost. Plzeňský Prazdroj, a. s. by měl být pozitivním příkladem pro každý střední či malý podnik, který se chystá zavádět principy trvale udržitelného rozvoje do své strategie.

Seznam tabulek a obrázků

OBRÁZEK Č. 1: PILÍŘE TRVALE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE.....	16
TABULKA Č. 1: PILÍŘE CSR.....	22
TABULKA Č. 2: JEDNOTLIVÉ KROKY IMPLEMENTACE CSR.....	25
TABULKA Č. 3: OCENĚNÉ FIRMY (TOP ODPOVĚDNÁ FIRMA 2012)	30
TABULKA Č. 4: OCENĚNÉ FIRMY (FIRMA ROKU: ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI 2012)	31
TABULKA Č. 5: OCENĚNÉ FIRMY (CENA FUTURUM 2012)	31
TABULKA Č. 6: OCENĚNÉ FIRMY (NÁRODNÍ CENA ČR ZA CSR 2012).....	32
TABULKA Č. 7: STRUKTURA RESPONDENTŮ PODLE VELIKOSTI PODNIKU.....	33
TABULKA Č. 8: STRUKTURA PODNIKŮ DLE PRÁVNÍ FORMY PODNIKÁNÍ.....	34

Seznam grafů

GRAF Č. 1: OTÁZKA Č. 1	35
GRAF Č. 2: OTÁZKA Č. 2	35
GRAF Č. 3: OTÁZKA Č. 3	36
GRAF Č. 4: OTÁZKA Č. 4	36
GRAF Č. 5: OTÁZKA Č. 5	37
GRAF Č. 6: OTÁZKA Č. 6	37
GRAF Č. 7: OTÁZKA Č. 7	38
GRAF Č. 8: OTÁZKA Č. 8	38
GRAF Č. 9: OTÁZKA Č. 9	39
GRAF Č. 10: OTÁZKA Č. 10	39
GRAF Č. 11: OTÁZKA Č. 11	40
GRAF Č. 12: OTÁZKA Č. 12	40
GRAF Č. 13: OTÁZKA Č. 13	41
GRAF Č. 14: OTÁZKA Č. 14	41
GRAF Č. 15: OTÁZKA Č. 15	42
GRAF Č. 16: OTÁZKA Č. 16	42
GRAF Č. 17: OTÁZKA Č. 17	43
GRAF Č. 18: OTÁZKA Č. 18	43
GRAF Č. 19: PLNĚNÍ CSR AKTIVIT PODNIKŮ DLE VELIKOSTI A PILÍŘŮ.....	44
GRAF Č. 20: SPOTŘEBA ALKOHOLICKÝCH A NEALKOHOLICKÝCH NÁPOJŮ V ČR	47
GRAF Č. 21: SNÍŽENÍ SPOTŘEBY VODY PLZEŇSKÉHO PRAZDROJE, A. S.....	49
GRAF Č. 22: CELKOVÉ ODBĚRY VODY V ČR	50
GRAF Č. 23: PODÍL ENERGIE VYROBENÉ Z OZE NA CELKOVÝCH PEZ.....	51
GRAF Č. 24: EMISE SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ NA OBYVATELE V ČR	52
GRAF Č. 25: SKLADBA OBALŮ PLZEŇSKÉHO PRAZDROJE, A. S.	53
GRAF Č. 26: NAKLÁDÁNÍ S ODPADY V ČR DLE VYBRANÝCH ZPŮSOBŮ NAKLÁDÁNÍ.....	54
GRAF Č. 27: FINANČNÍ PODPORA REGIONŮ PLZEŇSKÉHO PRAZDROJE, A. S.	55
GRAF Č. 28: VÝDAJE EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ NA OCHRANU ŽP	57

Seznam použitých zkratk

A-CSR	Asociace společensky odpovědných firem
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CSR	Společenská odpovědnost firem (Corporate Social Responsibility)
EMAS	Environmentální manažerský systém
GRI	Global Reporting Initiative
HDI	Index lidského rozvoje (Human Development Index)
HDP	Hrubý domácí produkt
LGBT	osoby s menšinovým sexuálním zaměřením (lesbian, gay, bisexual and transgender community)
OSN	Organizace spojených národů
OZE	Obnovitelné energetické zdroje
PEZ	Primární energetické zdroje
SRUR	Strategický rámec udržitelného rozvoje
SUR	Strategie udržitelného rozvoje
TUR	Trvale udržitelný rozvoj
UNDP	Program spojených národů pro rozvoj (United Nations Development Programme)
UNEP	Program OSN pro životní prostředí (United Nations Environment Programme)

Seznam použité literatury

Odborná literatura

JENÍČEK, Vladimír; FOLTÝN, Jaroslav. *Globální problémy a světová ekonomika.* Praha:C.H.Beck, 2003. ISBN 80-7179-795-2

JENÍČEK, Vladimír; FOLTÝN, Jaroslav. *Životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj v soustavě globálních problémů.* Praha:Vysoká škola ekonomická-Fakulta mezinárodních vztahů, 1996. ISBN 80-85368-94-3

MOLDAN, Bedřich. *Indikátory trvale udržitelného rozvoje.* Praha:Ministerstvo životního prostředí, 1996. ISBN 80-7078-380-X

MOLDAN, Bedřich; KOLÁŘOVÁ, Hana. *(Ne)udržitelný rozvoj: ekologie - hrozba i naděje.* 2. vyd. Praha: Karolinum, 2003. 141 s. ISBN 80-246-0769-7.

NÁTR, Lubomír. *Rozvoj trvale (ne)udržitelný.* 1. vyd. Praha:Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0987-8

PRSKAVCOVÁ, M., MARŠÍKOVÁ, K., ŘEHOŘOVÁ, P., ZBRÁNKOVÁ, M. *Společenská odpovědnost firem, lidský kapitál, rovné příležitosti a environmentální management s využitím zahraničních zkušeností.* Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-436-8.

Elektronické zdroje

Aktuálně.cz. *Z popelnice do lednice jde cesta potravinového luxusu.* [online]. Centrum.cz, 2013, [cit. 21.2.2013]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/kultura/jeden-svet/clanek.phtml?id=734546>

Asociace společensky odpovědných firem. [online]. Plzeň: Asociace společensky odpovědných firem, 2013. Dostupné z: <http://www.a-csr.cz/>

Business Leaders Forum. [online]. Praha: Business Leaders Forum, 2012. Dostupné z: <http://www.csr-online.cz/>

Business Leaders Forum. *Společenská odpovědnost firem-průvodce nejen pro malé a střední podniky.* [online]. Praha: Business Leaders Forum, 2012, [cit. 27.2.2013].

Dostupné z: http://www.csr-online.cz/wp-content/uploads/2012/11/BLF_Pruvodce_CSR.pdf

Byznys pro společnost. [online]. Byznys pro společnost, 2010. Dostupné z:

<http://www.byznysprospolecnost.cz/>

Cena Futurum. [online]. Praha: Business Leaders Forum, 2012. Dostupné z:

<http://www.cenafuturum.cz/cs/default.aspx>

Český statistický úřad. [online]. Český statistický úřad, 2013.

Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>

Data Energy. [online]. Braniškov: Data Energy, 2010. Dostupné z: <http://www.data-energy.eu/index.php>

Databáze strategií. [online]. Národní síť zdravých měst ČR, 2013.

Dostupné z: <http://databaze-strategie.cz/>

Databáze strategií. *Program rozvoje Plzeňského kraje.* [online]. Národní síť zdravých měst ČR, 2013, [cit. 19.4.2013].

Dostupné z: http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/AP_RPK_2008.pdf

Hra o Zemi. *Index lidského rozvoje.* [online] Praha: Zelený kruh o.s., 2007,

[cit. 17.2.2013]. Dostupné z: <http://www.hraozemi.cz/index-lidskeho-rozvoje-%28hdi%29.html>

HW server. *Co nahradí ropu v dopravě a kdy?* [online]. HW server, 2012,

[cit. 20.2.2013]. Dostupné z: <http://www.hw.cz/teorie-a-praxe/mimochodem/co-nahradi-ropu-v-doprave-a-kdy.html>

iHNED. *Trvale udržitelné lidstvo.* [online]. Praha: Economia, 2013, [cit. 19.2.2013].

Dostupné z: http://ekonom.ihned.cz/?article%5Bid%5D=54824190&article%5Bsurvey%5D%5Baction%5D=vote&article%5Bsurvey%5D%5Banswer_id%5D=1230810&p=400000_d

Informační systém statistiky a reportingu. [online]. Praha: Ministerstvo životního

prostředí, 2012. Dostupné z: <http://issar.cenia.cz/issar/>

Investiční web. *Připravte se na nejhorší: Rok 2012 bude ve znamení globální katastrofy.* [online]. Investiční web, 2013, [cit. 18.2.2013].

Dostupné z: <http://www.investicniweb.cz/ekonomika/2011/8/30/pripravte-se-na-nejhors-ri-rok-2012-bude-ve-znameni-globalni-katastrofy-1-dil/>

KOVANDA, Lukáš. *Peter Brabeck-Letmathe: Světu může dojít voda, a s ní i potraviny.* [online]. Investiční web, 2013, [cit. 19.2.2013].

Dostupné z: <http://www.investicniweb.cz/fx-komodity/komodity/2011/6/4/peter-brabeck-letmathe-svetu-muze-dojit-voda/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2005. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/>

Ministerstvo zemědělství. [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2011.

Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/>

Ministerstvo životního prostředí. *Situační zpráva ke Strategickému rámci udržitelného rozvoje ČR.* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2012, [cit. 20.3.2013]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/situacni_zprava_2012/\\$FILE/EPZP-Sit_zpr_11_web_cz_optimal-20120810.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/situacni_zprava_2012/$FILE/EPZP-Sit_zpr_11_web_cz_optimal-20120810.pdf)

Ministerstvo životního prostředí. *Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR.* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2012, [cit. 20.3.2013].

Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_udrzitelneho_rozvoje/\\$FILE/KM-SRUR_CZ-20100602.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/strategie_udrzitelneho_rozvoje/$FILE/KM-SRUR_CZ-20100602.pdf)

Ministerstvo životního prostředí. [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2012. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/>

Národní politika kvality. *Výsledky národní ceny kvality ČR a národní ceny ČR za CSR.* [online]. Praha: Národní informační středisko podpory kvality, 2012,

[cit. 16.3.2013]. Dostupné z:

http://www.narodnicena.cz/admin/files/file/Seznam_ocenonych_2012.pdf

Národní politika kvality. *Společenská odpovědnost organizací (CSR) – Aplikace a hodnocení – podnikatelský sektor.* [online]. Praha: Národní informační středisko podpory kvality, 2009, [cit. 16.3.2013]. Dostupné z:
<http://www.npj.cz/soubory/dokumenty/79.pdf>

National Geographic. *Kdy dojde ropa? V optimistické verzi za 60 let. A v té pesimistické...?* [online]. National Geographic, 2013, [cit. 20.2.2013].
Dostupné z: <http://www.national-geographic.cz/detail/kdy-dojde-ropa-v-optimisticke-verzi-za-60-let-a-v-pesimisticke-3737/>

Plzeňský Prazdroj. [online]. Plzeň: Plzeňský Prazdroj, 2013. Dostupné z:
<http://www.prazdroj.cz/>

Plzeňský Prazdroj. *Principy samoregulace v oblasti komerční komunikace.* [online]. Plzeň: Plzeňský Prazdroj, 2013, [cit. 12.4.2013].
Dostupné z: http://www.prazdroj.cz/data/web/soubory/eticky_kodex_izp.pdf

Plzeňský Prazdroj. *Zpráva o trvale udržitelném rozvoji 2012.* [online]. Plzeň: Plzeňský Prazdroj, 2013, [cit. 15.4.2013]. Dostupné z:
<http://www.prazdroj.cz/data/web/spolecenska-odpovednost-2012/index.htm>

Rovné příležitosti. [online]. Praha: Gender Studies, 2012.
Dostupné z: <http://www.rovneprilezitosti.ecn.cz/index.shtml>

Společenská odpovědnost firem. [online]. Společenská odpovědnost firem, 2012.
Dostupné z: <http://www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/>

Ústav územního rozvoje. *Pilíře udržitelného rozvoje.* [online] Brno: Ústav územního rozvoje, 2012, [cit. 15.2.2013]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/pap/KapitolaA/A12_PilireUdrzitelnehoRozvoje_20101115.pdf

Wikipedia. *Společenská odpovědnost firem.* [online]. [cit. 27.2.2013]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Spole%C4%8Densk%C3%A11_odpov%C4%9Bdnost_firem

Wikipedia. *Udržitelný rozvoj.* [online]. [cit. 16.2.2013].
Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Udrzitelny_rozvoj

Seznam příloh

Příloha A	Dotazník (CSR aktivity firem)
Příloha B	Spotřeba potravin a nealkoholických nápojů na 1 obyvatele v ČR
Příloha C	Spotřeba alkoholických nápojů a cigaret na 1 obyvatele v ČR
Příloha D	Celkové odběry vody jednotlivými odběrateli
Příloha E	Podíl energie vyrobené z OZE na celkových PEZ
Příloha F	Výdaje ekonomických subjektů ČR na ochranu ŽP

Příloha A: Dotazník (CSR aktivity firem)

CSR aktivity

Dobrý den.

Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, který se týká společenské odpovědnosti firem (CSR). Dotazník nezabere více než 3 minuty Vašeho času. Výsledky výzkumu budou použity v mé bakalářské práci na téma "Trvale udržitelný rozvoj".

Děkuji:)

Markéta Šilhánková (Fakulta ekonomická ZČU Plzeň)

Název společnosti : *

Název společnosti nebude nikde zveřejněn. Potřebuji ho znát, aby se v průzkumu neobjevilo více vyplněných dotazníků od stejné firmy.

Sídlo společnosti (město) : *

Jak velký je Váš podnik? *

- mikropodnik (1 - 9 zaměstnanců)
- malý (10 - 99 zaměstnanců)
- střední (100 - 499 zaměstnanců)
- velký (500 a více zaměstnanců)

Jaká je právní forma vlastnictví Vašeho podniku? *

- OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná)
- obchodní společnost (osobní) - k.s., v.o.s.
- obchodní společnost (kapitálová) - s.r.o., a.s.
- družstvo
- státní podnik

Firemní hodnoty (Ekonomická oblast)

V ekonomické oblasti CSR se od firmy očekává transparentnost, pozitivní vztahy s investory, zákazníky, dodavateli a obchodními partnery.

Měříte spokojenost zákazníků? *

- Ano
- Ne

Poskytujete jasné a přesné informace o výrobcích a službách včetně odpovídajících označení? *

- Ano
- Ne

Máte věrnostní program pro zákazníky? *

- Ano
- Ne
- Zavádíme

Dosáhli jste některých standardů kvality (např. ISO 9000)? *

- Ano
- Ne

Evidujete a řešíte stížnosti zákazníků? *

- Ano
- Ne

Dbáte na poctivost a kvalitu smluv, jednání a propagace? *

- Ano
- Ne

Dbáte na včasné vyřizování dodavatelských faktur? *

- Ano
- Ne

Jednání se zaměstnanci (Sociální oblast)

Sociální oblast CSR se zaměřuje na podporu okolní komunity a přístup k zaměstnancům (zdraví, bezpečnost, vzdělání atd.).

Podporujete komunikaci se svými zaměstnanci? *

např. boxy pro návrhy, průzkumy spokojenosti ...

- Ano
- Ne

Poskytujete svým zaměstnancům školení? *

- Ano
- Ne

Máte firemní systém, který zajišťuje profesionální rozvoj Vašich zaměstnanců? *

např. plány kariérního rozvoje

- Ano
- Ne

Školíte své zaměstnance v oblasti zdraví a bezpečnosti? *

- Ano
- Ne

Organizujete nějaké společenské akce pro své zaměstnance? *

např. večírky, sportovní akce ...

- Ano
- Ne

Podporujete sladění osobního a pracovního života Vašich zaměstnanců? *

např. flexibilní pracovní doba, péče o dítě ...

- Ano
- Ne

Existuje proces, kterým bráníte diskriminaci na pracovišti i při náboru nových zaměstnanců? *

např. diskriminace žen, etnických skupin

- Ano
- Ne

Nabízíte pomoc propuštěným zaměstnancům? *

např. pomoc při hledání práce, rekvalifikace ...

- Ano
- Ne

Podporujete místní/celostátní/regionální události, projekty nebo organizace? *

- Ano
- Ne

Vztah k životnímu prostředí (Environmentální oblast)

Environmentální oblast CSR se zaměřuje na dopady podnikových aktivit na životní prostředí.

Měříte dopady Vašich firemních aktivit na společnost? *

- Ano
- Ne

Máte zavedený environmentální manažerský systém? *

- Ano
- Ne

Máte zavedený program pro kontrolu spotřeby energie a vody? *

- Ano
- Ne
- Ano (jen voda)
- Ano (jen energie)

Mohou být Vaše materiály znovu využitelné či recyklovatelné? *

- Ano
- Ne

Recyklujete? *

- Ano
- Ne

Máte zavedenou politiku redukce spotřeby pohonných hmot? *

- Ano
- Ne

Vyhovuje Vaše společnost mezinárodním standardům (ISO, EMAS) ? *

- Ano
- Ne
- Nevím

Never submit passwords through Google Forms.

Příloha B: Spotřeba potravin a nealkoholických nápojů na 1 obyvatele v ČR

Tab. 03.02 Spotřeba potravin a nealkoholických nápojů na 1 obyvatele v České republice

Měřicí jednotka	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Luštičniny	kg	1,3	1,7	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	1,9	2,0	2,0	2,2	2,1	2,1	2,1	2,2	2,1	2,1	2,4	2,4	2,5	2,3	
fazole	kg	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	
hrách	kg	0,7	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	1,0	0,9	1,0	0,9	1,0	0,9	1,0	1,1	1,0	1,0	1,1	1,1	1,2	0,9	
čočka	kg	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,5	
Brambory	kg	82,8	77,9	84,2	84,1	84,0	78,0	76,5	77,2	76,0	76,1	75,9	77,0	75,3	76,0	73,6	73,0	72,5	70,0	69,5	71,4	64,9	67,3	70,0
01.1.8 CUKR, CUKROVINY, CUKRÁŘSKÉ VÝROBKY																								
Cukr	kg	39,8	44,0	42,3	39,5	38,9	38,8	38,9	39,5	39,1	37,8	37,1	38,1	39,0	41,5	43,0	42,6	40,5	39,0	37,2	32,5	36,7	36,0	36,6
Kakaové boby	kg	2,0	1,8	1,8	1,7	1,5	1,8	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	2,1	2,2	2,3	2,4	2,3	2,2	1,9	2,1	2,1	2,3
Kakaové výrobky	kg	4,1	4,1	4,0	4,5	3,9	4,6	4,8	4,9	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8	5,0	5,2	5,1	5,4	5,7	5,7	6,3	6,5	6,6	6,8
čokoláda	kg	0,9	0,9	1,1	1,2	1,0	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	2,2	2,3	2,4	2,5
čokoládové cukrovinky	kg	2,8	2,7	2,5	3,0	2,6	2,9	3,0	3,1	3,0	3,0	3,0	2,9	2,9	3,0	3,1	3,1	3,2	3,2	3,3	3,6	3,8	3,8	3,8
kakaový prášek	kg	0,4	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,4	0,5	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5
Nečokoládové cukrovinky	kg	3,3	2,9	2,3	2,3	2,2	2,5	2,7	2,6	2,5	2,5	2,4	2,5	2,5	2,3	2,3	2,3	2,4	2,5	2,5	2,4	2,2	2,5	2,4
Cukrářské výrobky	kg	5,1	4,9	4,9	5,0	5,0	5,2	5,3	5,3	5,2	5,4	5,3	5,3	5,6	5,8	6,1	6,4	7,3	6,6	6,7	6,7	6,7	6,8	6,8
Včelí med	kg	0,4	0,4	0,5	0,4	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,6	0,7	0,8
01.1.9 OSTATNÍ POTRAVINY																								
Mák	kg	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4
Droždí	kg	1,9	1,9	1,5	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6	1,8	2,1	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9	2,0	2,0	2,0
Polévkové přípravky	kg	1,4	1,5	1,5	1,6	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,8	1,9	1,9	2,2	2,0	2,0
Sůl	kg	6,3	6,2	6,3	6,2	6,1	6,2	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,1	6,0	6,1	6,2	6,2	6,2
01.2.1 ČAJ, ZRNKOVÁ KÁVA																								
Čaj	kg	0,19	0,21	0,20	0,20	0,30	0,20	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,20	0,20	0,30	0,30	0,20	0,30	0,39	0,29	0,23	0,18
Zrnková káva	kg	1,94	1,88	1,90	2,20	2,20	2,20	2,30	2,50	2,60	2,40	2,60	2,40	2,60	2,50	2,30	2,40	2,20	2,30	2,40	2,19	2,19	1,97	2,33
01.2.2 MINERÁLNÍ VODY A NEALKO. NÁPOJE																								
CELKEM	litry	108,5	110,1	108,3	111,3	112,1	118,3	121,3	127,0	147,0	158,0	180,0	206,0	220,0	246,0	266,0	275,0	281,0	289,0	293,0	297,0	296,0	293,0	287,0
Minerální vody	litry	14,1	16,0	16,1	16,8	16,7	17,6	18,0	19,0	20,0	35,0	41,0	47,0	50,0	54,0	60,0	63,0	64,0	66,0	67,0	66,0	67,0	66,0	65,0
Sodové vody	litry	10,9	11,1	11,3	11,5	11,5	11,5	11,7	12,0	17,0	18,0	22,0	26,0	26,0	30,0	33,4	35,0	35,0	36,0	37,0	37,0	37,0	38,0	38,0
Limonády	litry	48,0	45,5	45,2	46,9	48,2	52,0	54,1	56,0	63,0	65,0	72,0	80,0	84,0	92,0	98,0	101,0	104,0	107,0	108,0	109,0	109,0	110,0	108,0
Ostatní nápoje	litry	37,5	37,5	35,7	36,1	35,9	37,2	37,5	40,0	41,0	40,0	45,0	53,0	60,0	70,0	74,6	76,0	78,0	80,0	81,0	83,0	83,0	79,0	78,0

Příloha C: Spotřeba alkoholických nápojů a cigaret na 1 obyvatele v ČR

Tab. 03.03 Spotřeba alkoholických nápojů a cigaret na 1 obyvatele v České republice

Měřicí jednotka	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
02.1 ALKOHOLICKÉ NÁPOJE																								
Alkoholické nápoje celkem	litry	170,8	177,2	169,9	186,3	176,7	180,0	180,2	181,1	185,6	185,3	184,2	184,3	181,3	184,4	186,4	184,6	188,1	184,3	185,6	183,2	177,0	170,9	168,8
v hodnotě čistého lihu	litry	8,2	8,9	9,1	9,4	9,2	9,4	9,4	9,5	9,8	9,8	9,9	9,9	9,9	10,0	10,2	9,8	10,2	10,2	10,4	10,4	10,4	9,8	9,8
Lihoviny (40%)	litry	6,3	7,2	8,2	8,0	7,8	7,9	7,9	8,0	8,3	8,2	8,3	8,3	8,2	8,3	8,4	7,6	7,8	8,0	8,2	8,1	8,2	7,0	6,9
v hodnotě čistého lihu	litry	2,5	2,9	3,3	3,2	3,1	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,4	3,0	3,1	3,2	3,3	3,2	3,3	3,3	2,8	2,8
Víno	litry	13,5	14,8	14,8	15,0	15,3	15,4	15,4	15,8	15,9	16,0	16,1	16,1	16,2	16,2	16,3	16,5	16,8	17,2	18,5	18,5	18,7	19,4	19,4
v hodnotě čistého lihu	litry	1,6	1,7	1,7	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2
víno hroznové	litry	11,3	12,5	12,6	12,7	12,9	13,1	13,0	13,3	13,4	13,5	13,5	13,5	13,6	13,7	13,9	14,1	14,4	14,8	16,1	16,3	16,6	17,3	17,3
víno ostatní	litry	2,2	2,3	2,2	2,3	2,4	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6	2,6	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,2	2,2	2,1	2,1
Pivo	litry	151,0	155,2	146,9	163,3	153,6	158,7	159,9	157,3	161,4	161,1	159,8	159,9	158,9	161,7	160,5	163,5	159,1	159,1	158,6	150,7	144,43	142,5	142,5
v hodnotě čistého lihu	litry	4,1	4,3	4,1	4,5	4,3	4,4	4,4	4,5	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6	4,9	4,6	5,2	5,0	5,0	5,2	5,0	4,8	4,8
02.2 CIGARETY																								
Cigarety celkem	ks	1 778	2 152	2 025	1 950	1 912	2 040	2 185	2 185	2 354	1 852	2 090	1 882	1 664	1 893	2 192	2 245	2 275	2 338	2 345	2 107	2 071	2 028	1 988

Příloha D: Celkové odběry vody jednotlivými odběrateli

Celkové odběry vody jednotlivými odběrateli, ČR [mil. m ³]									
Rok	Autor dat	Kvalita údaje	Jednotka	Vodovody	Průmysl (vč. dobývání)	Energetika	Zemědělství	Ostatní (vč. stavebnictví)	Celkem
1998	MZe	konečný údaj	mil. m3	860,1	541,5	763,7	7,4	11,9	2 184,60
1999	MZe	konečný údaj	mil. m3	830,1	469,7	544,4	13,4	12,3	1 869,90
2000	MZe	konečný údaj	mil. m3	807,9	457,5	514	14,5	10,8	1 804,60
2001	MZe	konečný údaj	mil. m3	776,8	442,2	502	12,1	10,8	1 743,90
2002	MZe	konečný údaj	mil. m3	764,2	378,1	621,3	18,6	9,6	1 791,80
2003	MZe	konečný údaj	mil. m3	761,3	386,7	867,4	26,4	15	2 056,80
2004	MZe	konečný údaj	mil. m3	743	394,5	850,3	26,6	13,6	2 028,00
2005	MZe	konečný údaj	mil. m3	708,2	392,3	806,1	19,6	13,3	1 939,50
2006	MZe	konečný údaj	mil. m3	707,4	377,7	810,5	23,5	17,2	1 936,30
2007	MZe	konečný údaj	mil. m3	701,7	345,9	870,3	29,8	21,6	1 969,30
2008	MZe	konečný údaj	mil. m3	681,7	298,5	919,2	33,1	57	1 989,50
2009	MZe	konečný údaj	mil. m3	672	290,6	918,8	40,3	26,4	1 948,10
2010	MZe	konečný údaj	mil. m3	662,7	282,3	942,2	36,8	27	1 951,00
2011	MZe	konečný údaj	mil. m3	637,9	276,5	912	38,9	27,5	1 892,80

Příloha E: Podíl energie vyrobené z OZE na celkových PEZ

Podíl energie vyrobené z OZE na celkových PEZ, ČR [%]									
Rok	Autor dat	Kvalita údaje	Elektřina z OZE [TJ]	Teplo z OZE [TJ]	OZE celkem [TJ]	Autor dat	Kvalita údaje	PEZ celkem [TJ]	Podíl OZE/PEZ [%]
2003	MPO	konečný údaj	6 760,80	34 774,00	41 534,80	ČSÚ	konečný údaj	1 815 900	2,29
2004	MPO	konečný údaj	9 874,80	43 834,00	53 708,80	ČSÚ	konečný údaj	1 849 500	2,9
2005	MPO	konečný údaj	11 278,80	45 519,00	56 797,80	ČSÚ	konečný údaj	1 855 700	3,06
2006	MPO	konečný údaj	12 668,40	45 793,00	58 461,40	ČSÚ	konečný údaj	1 879 300	3,11
2007	MPO	konečný údaj	12 283,20	50 015,00	62 298,20	ČSÚ	konečný údaj	1 879 530	3,31
2008	MPO	konečný údaj	13 435,20	48 268,00	61 703,20	ČSÚ	konečný údaj	1 825 900	3,38
2009	MPO	předběžný údaj	16 795,40	48 822,00	65 617,40	ČSÚ	konečný údaj	1 744 000	3,76
2010	MPO	konečný údaj	21 250,80	53 234,00	74 484,80	ČSÚ	předběžný údaj	1 837 183	4,05
2011	MPO	konečný údaj	26 650,80	55 777,00	82 427,80	ČSÚ	předběžný údaj	1 800 900	4,58

Příloha F: Výdaje ekonomických subjektů ČR na ochranu ŽP

Celkové výdaje, investiční výdaje, neinvestiční náklady na ochranu ŽP, ČR [mld. Kč, % HDP]										
Rok	Autor dat	HDP [mld. Kč b.c.]	Kvalita údaje	Investiční výdaje [mld. Kč b.c.]	Kvalita údaje	Podíl investic na HDP [%]	Neinvestiční náklady [mld. Kč b.c.]	Kvalita údaje	Podíl neinvestičních nákladů na HDP [%]	Celkové výdaje [mld. Kč b.c.]
1995	ČSÚ	1 533,70	konečný údaj	32,25	konečný údaj	2,1	nesledovány	konečný údaj	0	32,25
1996	ČSÚ	1 761,60	konečný údaj	37,04	konečný údaj	2,1	nesledovány	konečný údaj	0	37,04
1997	ČSÚ	1 884,90	konečný údaj	40,5	konečný údaj	2,15	nesledovány	konečný údaj	0	40,5
1998	ČSÚ	2 061,60	konečný údaj	35,16	konečný údaj	1,71	nesledovány	konečný údaj	0	34
1999	ČSÚ	2 149,00	konečný údaj	28,96	konečný údaj	1,35	nesledovány	konečný údaj	0	27,87
2000	ČSÚ	2 269,70	konečný údaj	21,4	konečný údaj	0,94	nesledovány	konečný údaj	0	21,4
2001	ČSÚ	2 448,60	konečný údaj	19,89	konečný údaj	0,81	nesledovány	konečný údaj	0	19,89
2002	ČSÚ	2 567,50	konečný údaj	14,92	konečný údaj	0,58	nesledovány	konečný údaj	0	14,92
2003	ČSÚ	2 688,10	konečný údaj	19,38	konečný údaj	0,72	22,57	konečný údaj	0,84	41,96
2004	ČSÚ	2 929,20	konečný údaj	20,21	konečný údaj	0,69	32,75	konečný údaj	1,12	52,96
2005	ČSÚ	3 116,10	konečný údaj	18,25	konečný údaj	0,59	31,75	konečný údaj	1,02	50
2006	ČSÚ	3 352,60	konečný údaj	22,47	konečný údaj	0,67	40,98	konečný údaj	1,22	63,45
2007	ČSÚ	3 662,60	konečný údaj	19,9	konečný údaj	0,54	49,69	konečný údaj	1,36	71,94
2008	ČSÚ	3 848,40	konečný údaj	20,33	konečný údaj	0,53	51,47	konečný údaj	1,34	71,79
2009	ČSÚ	3 739,20	konečný údaj	23,49	konečný údaj	0,63	48,75	konečný údaj	1,3	71,22
2010	ČSÚ	3 775,20	předběžný údaj	22,65	konečný údaj	0,6	53,44	konečný údaj	1,42	76,09
2011	ČSÚ	3 809,30	odhad	24,81	konečný údaj	0,65	59,02	konečný údaj	1,55	83,83

Abstrakt

ŠILHÁNKOVÁ, M. *Trvale udržitelný rozvoj*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 67 s., 2013

Klíčová slova: trvale udržitelný rozvoj, společenská odpovědnost firem, indikátory udržitelného rozvoje, pilíře udržitelného rozvoje

Předložená práce je zaměřena na přístup podniků k trvale udržitelnému rozvoji. Zaváděním principů trvale udržitelného rozvoje do podniků se zabývá koncept společenské odpovědnosti firem. V první části práce je rozebrána problematika trvale udržitelného rozvoje obecně. Jsou zde uvedeny jeho principy, pilíře, problémové sektory a historie. Druhá část práce se zabývá aplikací principů a pilířů udržitelného rozvoje na podniky. Je zde rozebrán koncept společenské odpovědnosti firem, jeho implementace, výhody pro podnik a výhody pro celou společnost. Praktická část se věnuje CSR aktivitám podniků v Plzeňském kraji, především ve společnosti Plzeňský Prazdroj, a. s. Jsou zde uvedeny konkrétní činnosti a projekty, které společnost vykonává. Některými aktivitami podnik naplňuje cíle strategického rámce udržitelného rozvoje ČR. Plnění těchto cílů se sleduje analýzou indikátorů udržitelného rozvoje. V práci jsou vyhodnoceny indikátory, na jejichž vývoji se Plzeňský Prazdroj, a. s. podílí.

Abstract

ŠILHÁNKOVÁ, M. *Sustainable development*. Bachelor thesis. Pilsen: The Faculty of Economics, University of West Bohemia in Pilsen, 67 p., 2013

Key words: sustainable development, corporate social responsibility, sustainable development indicators, pillars of sustainable development

The present bachelor thesis is focused on company's attitude to sustainable development. Corporate Social Responsibility (CSR) follows up implementation of CSR principles. The first part of this thesis construes the issue of sustainable development in general. Here are listed principles, pillars, troubled sectors and history of sustainable development. The second part of this thesis deals with using the principles and pillars of sustainable development in companies. Here is construes Corporate Social Responsibility model, its implementation, advantages for business and advantages for the whole society. The practical part focuses on CSR activities of companies based in Pilsen region, especially on CSR activities of the Pilsner Urquell Ltd. company. Here are listed specific activities and projects, that company does. Some of these activities helps accomplishing the aims of Czech Republic sustainable development strategy. The level of accomplishing these aims is monitoring by sustainable development indicators. The thesis analyses indicators, that are influenced by the activities of Pilsner Urquell Ltd.